STRIP SCHRIFT

22 jrg. nr. 1

Historie & de Pony Express

Urbanus

Matena's nieuwe GROTE PYR

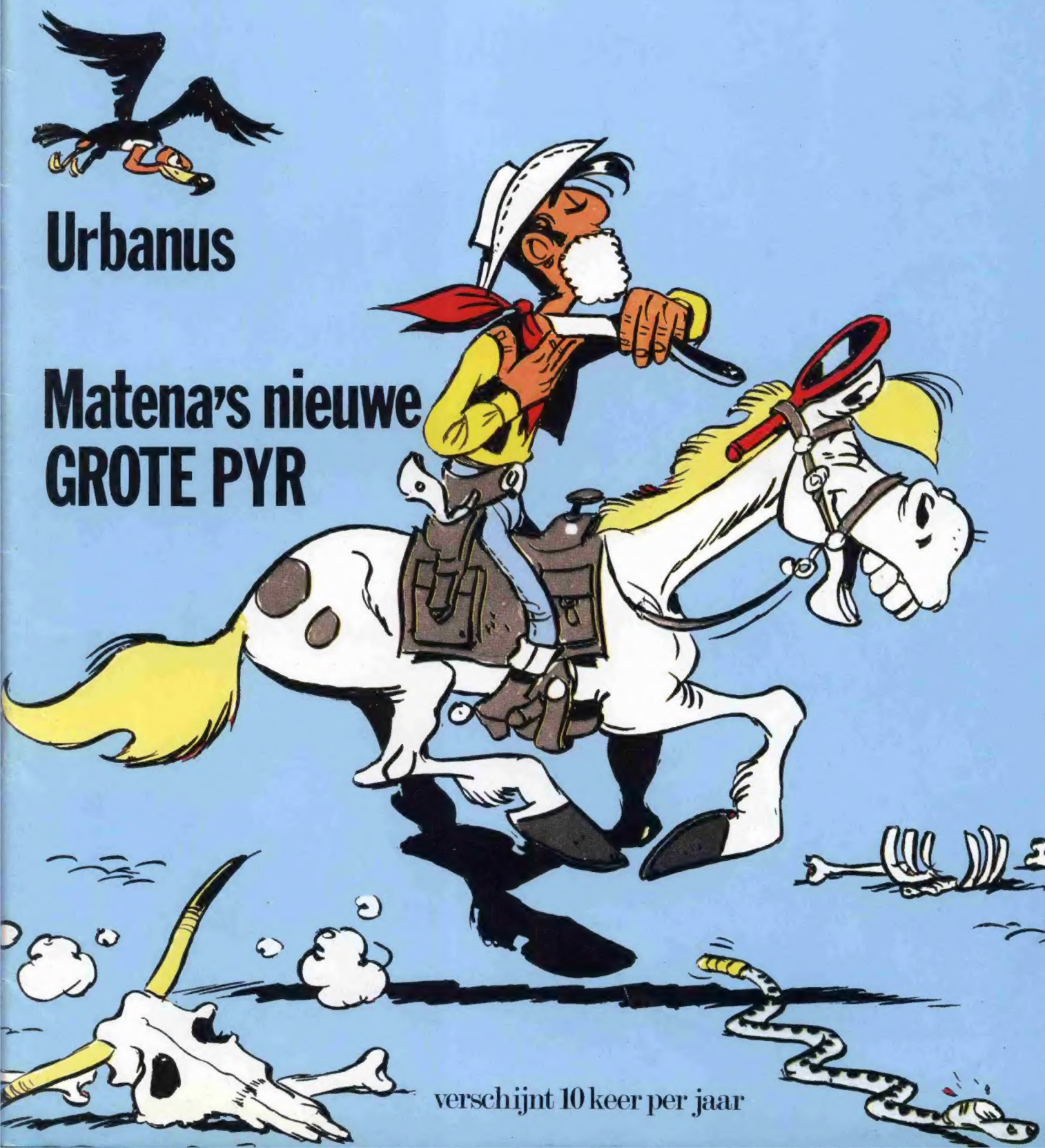

verschijnt 10 keer per jaar

Betapress zorgt er voor dat uw strips in de winkels liggen.

betapress bv

marketing, import en distributie van tijdschriften

STRIP
SCHRIFT

22 jrg. nr. 1

STRIPSCHRIFT
jaargang 22 september 1988 nummer 1
Verschijnt 10 maal per jaar

Redaktie:
Hans Duncker, Arco van Os, Hans Pols

Medewerkers:
Ben Bits, Patriek Bremmers, Har Brok, Pam de Beer, Peter Dekker, Ben Koevoets, Nelleke Lindhout, Ton Persoon, Ton Schuringa, Rein van Willigen, Gerard van der Wolf

Redaktie-adres:
Stripschrift, Postbus 4835, 1009 AV Amsterdam. Telefoon 020 - 93 98 57

Stripschrift:
Stripschrift is een uitgave van Het Stripschap, Postbus 11335, 1001 GH Amsterdam

Abonnementen:
f 52,50 lidabonnee,
f 55,00 donateur-abonnee
Postbank 209948
of ABN-bank 54 89 74 330
ten name van Het Stripschap, Postbus 11335, 1001 GH Amsterdam

Reprorecht:
Het overnemen, evenals het vermenigvuldigen van artikelen en illustraties is slechts geoorloofd na schriftelijke toestemming van de redaktie.

Advertenties Stripschrift:
voor de opgave van advertenties en tarieven kontakt opnemen met de redaktie van Stripschrift

Omslag:
Morris

REDACTIONEEL

Stripschrift is een taai blad. Ondanks problemen met de uitgever, onregelmatig verschijnen, weglopende abonnees leeft het blad nog steeds. En hoe. Wij staan eigenlijk verbaasd van de respons die wij krijgen. Zowel van de abonnees die massaal op de eerste oproep van Het Stripschap reageerden, als van de mensen die voor het blad willen werken. Het belooft wat!
In ieder geval spreekt er een behoeft uit. Een behoefte aan informatie over stripverhalen. De laatste jaren is deze informatiestroom aanzienlijk gesionken en eigenlijk is de vraag gerechtvaardigd hoe dit komt? Zijn strips verleden tijd? Heeft het zijn eigen lezers overleefd? Of stabiliseert de markt zich alleen maar, na de explosieve groei in de jaren zeventig. De uitgevers zoeken al jaren naarstig naar het antwoord en proberen op allerlei manieren een stukje van de stripmarkt veilig te stellen en nieuwe bronnen aan te boren. Onder andere door de uit Frankrijk overgewaaide strippockets. De uitgeverijen Oberon en Dupuis zijn hier al mee begonnen. Al is het vreemd — hoe goed gemaakt het ook is — om een verknipt album te lezen. De strippagina's zijn qua lay out en cliff-hanger tenslotte gemaakt voor een A4 pagina . Eigenlijk moeten ervoor dit formaat nieuwe strips gemaakt worden. Aart Clerx heeft dit gedaan met zijn boekje DOODVERF. Hier heeft hij dan ook terecht de stripschappenning voor het beste Nederlandse album voor gekregen. In ieder geval gaat men met de strippockets door. In Frankrijk komt er een nieuwe serie van Dargaud uit en Glénat gaat nog verder door de strips in pocketvorm op goedkoop papier te maken voor grote publiek. Hij heeft de naam ook al bedacht: DE COMICBURGER.

INHOUD

ARTIKELEN
— Hoe historisch verantwoord is De Pony Express
— Reanimatie in D-groot.

INTERVIEW
— Urbanus en Willy Linthout
— Uitgever Jef Meert

RUBRIEKEN
— Nader tot Kuifje
— De Liefhebber : Bert Meppelink
— Column
— Brieven
— Boeken

ACTUALITEITEN
— Prijzen en penningen
— Grote Pyr en Kruimeltje
— Mickey Mouse 60 jaar
— diversen

HOE HISTORISCH VERANTWOORD IS DE PONY EXPRESS?

door Ben Koevoets

"Wie van u is een pezige taaie kerel, niet ouder dan achttien jaar, is een perfecte ruiter en niet bang dagelijks de dood te riskeren? Als U wees bent dan hebt u voorrang!"
Voor vijfentwintig dollar per week boden de drie stichters van de "Pony Express" gegadigden een contract aan door middel van deze wervelende tekst.

De "Pony Express", de titel van de jongste Lucky Luke slaat op een pregnant stukje posthistorie waarvan ik u graag wat meer vertel.

Het is 1860 in Noord-Amerika waar de burgeroorlog tussen de nog niet helemaal Verenigde Staten zich afspeelt.
Het post- en reizigersverkeer van het dicht bevolkte oosten naar het dun bevolkte wilde westen liep via Panama of Nicaragua. Men verkoos de zes à zeven weken durende route over land, per boot en trein in Panama, boot en verder over land. Aan een barre tocht door de onherbergzame Rocky Mountains, door steppen en indianengebieden, waagde zich geen sterveling, ook al was dat korter.

Om de post snel, dat wil zeggen in tien dagen van San Francisco aan de Westkust naar St. Joseph bij Kansas City in het midden te brengen – en vandaar verder per trein naar de Oostkust – was voor Mr. Russell een uitdaging en reden om jongelui – dus licht van gewicht – te recruteren als supersnelle postiljons voor zijn privé-onderneming. Niet bange avonturiers, vaak weggelopen van huis of verweesd die graag dronken en vloekten, ook al kregen zij na het tekenen van het contract een bijbeltje van de directie.

William Cody was 15 jaar toen hij als postruiter voor de Pony Express aantrad.
Als paard werden de halfwilde mustangs gekozen.
De colt, de revolver was het zwaarste attribuut dat men bij zich had. Privé-bagage was uit den boze. De fantastische snelheid die deze postiljons wisten te ontwikkelen deed de indianen veronderstellen dat er iets bijzonders in de speciale zadeltassen zou moeten zitten. Reden genoeg om een Pony Expressrijder te vangen, maar helaas: het waren slechts pakketjes post die men er in aantrof.
Russell en zijn mannen vormden een uitgekiende logistieke organisatie. Om de afstand van 1900 mijl (3200 kilometer) te overbruggen, waren er tachtig ruiters en

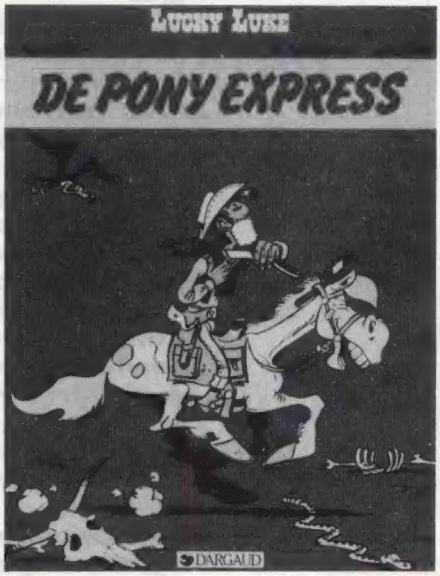

vierhonderd paarden beschikbaar. Elke ruiter wisselde vijfmaal van paard en werd dan zelf afgelost. Daarvoor waren honderdzevenenvijftig wisselplaatsen beschikbaar, variërend van een militair kampement tot primitieve hutjes. Soms moesten de militairen, de "blauwjakken", de postiljons beschermen of zelfs bij de indianen ontzetten.

De grote concurrent van de Pony Express was niet zozeer de trein, maar de telegraaf.
De hele onderneming heeft slechts negentien maanden geduurd. Toende Oost-West telegraafverbinding in oktober 1861 gereed was, werd dat het definitieve einde van de Pony Express, die een week later failliet ging met zeer grote schulden. Morseseinen over een draadverbinding waren door paarden in snelheid niet in te halen, kosten geen salaris en zijn bovendien nooit dronken!

Het belangrijkste wapenfeit van de Pony Express was het overbrengen van de verkiezing van president Lincoln op 4 maart 1861. De snelle overtocht van het bericht bleek van grote politieke invloed. Het rijke Californië aan de Westkust twijfelde nog over de definitieve toetreding tot de Unie. De Noord-Zuidstrijd van de Amerikaanse Burgeroorlog was nog niet ten einde. In zijn inaugurale rede pleitte de kersverse president voor afschaffing van de slavernij. In ijltempo werd deze rede van Lincoln overgebracht via de Pony Express en kwam op het beslissende moment bij de bestuurders van de staat Californië aan.
Dat gaf de doorslag voor aansluiting bij Lincoln.

Dit zeer enerverende en uiterst interessant stukje Amerikaanse posthistorie heeft het gezapige Nederland niet zo gekend.
In ons land was de postiljon vanaf het midden van de 17e eeuw een bekend verschijnsel. Animositeit tussen postkoets en de trein is er wel geweest. Op aanplakbiljetten werd als reclame een supersnelle stoomtrein afgebeeld die de postkoets met hijgende paarden ver achter zich liet.
Het paard – zo centraal in de Pony Express – heeft in het postvervoer een belangrijke rol gespeeld: postiljon, postkoets en bij de trekvaart als jaagpaard. Maar ook andere dieren waren bij de post betrokken: postduiven en als laatste de hondekar.

Terug naar Lucky Luke en de Pony Express. Morris, Fauche en Léturgie hebben méér gedaan dan een populair-historisch fenomeen als uitgangspunt gebruikt.
De kern van het verhaal klopt, al heeft de trein niet zo'n vijandig-concurrerende rol gespeeld als zij willen doen geloven.

De wervelende advertentietekst waarmee ik mijn verhaal begon, vindt U terug in dit stripverhaal, de historische en geografische setting komt met de ware geschiedenis overeen. Aan ontberingen, drank en vrouwen komen ook de stripfiguren niets te kort. Het blijken dus géén indianenverhalen te zijn.
De kaart van St. Joseph tot San Francisco vindt U er in afgebeeld, evenals de blauwjakken, tot tenslotte ook het boek besluit met de opkomst van de telegraaf. De concurrerende snelheid tussen morse-tekens en paard is er prachtig in verbeeld.
Zelfs de belangrijkste personen – zij het gedecimeerd in getal – figureren bij hun historische naam: de big boss Russell en vijf van de in werkelijkheid tachtig ruiters: Wild Bill, Charly Cliff, Nick Wilson, Johnny Frey en de reeds genoemde William Cody. Deze vijftienjarige Cody zou al bij zijn leven een zeer populaire held in de States worden onder de bijnaam Buffalo Bill.
Lucky Luke heeft verdacht veel overeenkomsten met de eveneens schietsnelle scherpschutter Buffalo Bill. Het zou mij niet verwonderen dat de Franse auteurs bij de creatie van Lucky Luke zich door zijn Amerikaanse voorganger Buffalo Bill hebben laten inspireren. Eigenlijk kun je zeggen

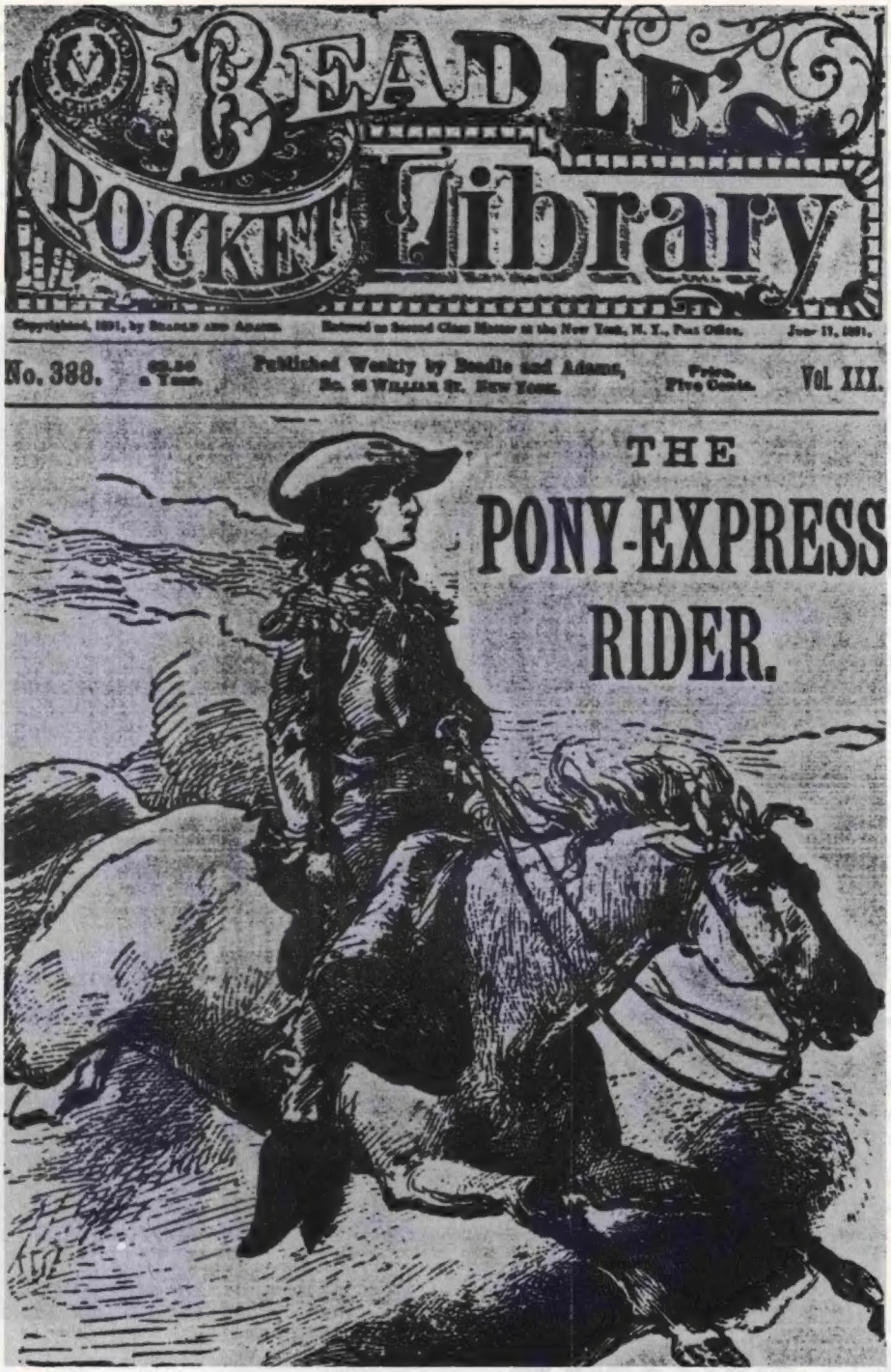

dan Lucky Luke – die aan het historische verhaal van de Postexpress is toegevoegd – in zijn oorspronkelijke context is teruggekeerd.

Wat dat betreft had de "Postexpress" ook het eerste van de serie Lucky Lukes kunnen zijn in plaats van de vierenzestigste.
Overigens vind ik dat de auteurs op bijzonder creatieve en geestige wijze historische details als "aangever" voor hun verhaal hebben benut.

Beste Stripschrifters.
Als u meer wilt weten, horen en zien over de uiterst interessante geschiedenis van het berichtenverkeer, kom dan individueel of massaal naar het Postmuseum in Den Haag. Telecommunicatie, posthistorie en alles wat met postzegels en dergelijke te maken heeft, is wel geen stripverhaal, maar je zou er wel een van kunnen maken. Pas verbouwd en hernieuwd kun je er zowel het verre verleden als de eigen tijd ontmoeten.

GERAADPLEEGDE LITERATUUR:

K. van Kanmpen, The Pony Express, in: "POSTZEGELREVUE" 1985, nummer 2.
Lee Jensen, THE PONY EXPRESS, New York 1955.
Ben Koevoets is direkteur van Het Nederlandse Postmuseum in Den Haag.

(1) Uit: Lee Jensen, THE PONY EXPRESS. PASSERENDE PONY EXPRESSRIDERS OP DE PRAIRIE.
(2) Via onder andere Beadle's Pocket Library werd decennia later nog voeding gegeven aan een wat al te fantastische legendevorming. Titelblad van 17 juni 1891.

URBANUS, DE VLAAMSE TEGENHANGER VAN DONALD DUCK

Interview met een stripfiguur en twee stripmakers

door Har Brok en Wim van Helden

Het plan om een interview te maken met de makers van de stripreeks DE AVONTUREN VAN URBANUS dateert al van vier jaar geleden. Op de Strip-3-daagse van 1984, kort na de verschijning van HET FRITKOTMYSTERIE, sloeg de toenmalige redaktie dan ook zijn slag, maar op onverklaarbare wijze bleek de opname-apparatuur toen niets geregistreerd te hebben. Aanvankelijk ontmoedigd en afgetreden als redaktieleden troffen we Willy Linthout en Urbain Servainckx, beter bekend onder zijn strip- en artiestennaam Urbanus, opnieuw op de Haagse Strip-3-daagse eind 1987 om al snel te ontdekken dat DE AVONTUREN VAN URBANUS in 1984 feitelijk nog de kreatieve inbreng van Urbanus ontbeerden. Over het hoe en waarom gaat het hier volgende interview, over Linthouts karrière van metaalbewerker tot stripmaker en Urbanus' aanvankelijke pogingen om striptekenaar te worden.

Har Brok: Willy, jij was aanvankelijk geen tekenaar, je had een ander degelijk beroep.
Willy Linthout: Ik was metaalbewerker en dat had eigenlijk niets met strips te maken. Ik deed dat dan ook zonder veel goesting. Niets anders dan vijlen en werken aan een draaibank. Ik was toen al een fanatieke stripverzamelaar.

HB: Was je dat van jongs af aan
WL: Ik was altijd al geïnteresseerd in strips. Mijn broer en ik zaten zelf altijd al stripverhaaltjes te verzinnen en te tekenen. Ik heb thuis ook echt duizenden pagina's stripjes liggen, al vanaf mijn vijfde jaar denk ik.

HB: Maar je hebt daar nooit enige cursus in gevolgd?
WL: Nee, ik wou indertijd wel naar Sint Lucas gaan, maar bij ons thuis zagen ze dat niet zitten. Ze waren bloemisten; tekenen en schilderen kon wel, maar stripverhalen tekenen... Er bestond ook eigenlijk niet echt een kursus striptekenen in die tijd. Daar kwam nog bij dat ik twijfelde of ik op die opleiding wel goed zou zitten, maar zelfs dan nog. Mijn ouders zagen zo'n beroepsrichting toch totaal niet zitten.

HB: Die vinden zeker dat je toch maar beter gewoon geld moet gaan verdienen.
WL: Ja, je moet een 'stiel kennen en desnoods kun je zondags of zaterdags iets anders doen. Ik heb ook nooit echt aangedrongen en aan de andere kant denk ik toch dat het mijn teken- en stripstijl ten goede komt. In die zin dat ik een heel spontane tekenstijl heb. Ik heb ook het idee dat de Urbanus-strip heel spontaan moet zijn, geen afgewerkte en opgepoetste tekeningen.

HB: Dat is ook mijn indruk van de optredens van Urbanus. Ze geven de indruk van ter plekke verzonnen noodoplossingen. Zo van "ik sta hier nou en de zaal zit vol en wat zal ik nou eens doen?".
U: Ik ben heel dankbaar voor het feit dat ik humoristische gaven heb, maar ik ben in verband met live-optredens tien keer dankbaarder dat ik het talent heb om de grap die ik tienduizend keer verteld heb zodanig te vertellen dat de mensen denken dat ik ze ter plekke verzin. Al dat gestuntel, dat is voor de mensen alleen maar het echte bewijs dat ik het ter plekke verzin, want anders zou ik me toch niet zo belachelijk maken. Ik ben ook wel blij dat dat in strip ook zo is. Ik heb trouwens wel Sint Lucas gevolgd. Zes jaar avondschool voor publiciteitstekenen, maar het was ook omdat ik niet echt wist wat ik wou gaan doen. Ik ging er eerder naar een toe als naar jeugdsocieteit. Om niet naar huis te moeten gaan na mijn werk. De samenwerking is een beetje een rare

combinatie. Meestal kan de scenarist niet tekenen. Wij zijn alletwee een beetje scenarist en een beetje tekenaar. Een scenarist – als hij niet kan tekenen – vindt alles direkt mooi, maar als je zelf ook een beetje kunt tekenen dan geef je een beetje tegenwind. Wij werken nu al vijf jaar samen en ik hoef dus eigenlijk alleen maar tegenwind te geven. In het begin kwam het voor mij wel een beetje frustrerend over, dat iemand anders dat Urbanus-mannetje maakte dat ik toen tien jaar geleden een beetje gekreëerd had. Iemand anders was met mijn ziel aan het spelen. Maar ik moet zeggen na zo'n twee boekjes was dat voorbij. *Het Fritkotmysterie* en *De Hittentitten zien het niet zitten* heeft Willy eigenlijk helemaal alleen gemaakt. Ik was ten eerste zeer gevleid dat er een strip over mij bestond. Ik wilde altijd ook striptekenaar worden..., al heel lang artiest zijn en dat was het enige dat bereikbaar was. Plezante ventjes spelen op het podium met mensen, dat was ondenkbaar voor mij: daar was ik veel te bedeesd voor. Dus bij mij kwam een heleboel jeugdsentiment naar boven. Ik heb mijn heel jong leven gezocht naar een stripfiguurtje en nu tekent er iemand mij. Dat was voor mij in het begin een wonder.
WL: Ik had daar ook zo'n piepklein ventje gepakt dat op een van zijn platenhoezen staat met een te grote broek. Hij twijfelde in het begin, hij treed al jaren niet meer op in zo'n te grote korte broek. Naar mijn mening was die wijde broek heel plezant en ik vond ook dat dat manneke zowel een oudere figuur van zo vijfentwintig jaar moest kunnen spelen als een manneke van tien jaar. Vandaar ook dat contrast van een baard en die korte broek. Op die manier was het leeftijdloos.

Wim van Helden: Zo'n beetje het idee van Donald Duck die ook zowel kind als volwassene is? Of zie ik dat verkeerd?
WL: Ik heb de Urbanus-strip inderdaad al eens vergeleken met Donald Duck. Ik vind dat een heel goeie opmerking. Ergens heeft hij iets gemeenschappelijks, maar dat was niet zo bedoeld. Het is achteraf dat ik inderdaad vind dat hij er op lijkt. Niet tekenkundig maar gewoon van karakter, dat opvliegende, dat impulsieve...

WvH: Zie jij die link ook, Urbanus?
U: Ik ben niet zo'n stripfanaat als hij. Ik ken natuurlijk Donald Duck, maar het karakter dat hij heeft zou ik niet kunnen analyseren. Ik zou het erg jammer vinden, of een gebrek, als de strip Urbanus zich zou beperken tot kinderen. Op het podium ben ik de ene keer de brutale onderdrukker, die een mongooltje zit uit te schelden en twee minuten later krijg ik weer een klop van de politie. Dat Urbanusje in de strips is eigenlijk ook een beetje zo. Nu hebben we een album gemaakt waarin hij loopt te zwerven van: "Mijn moeke ziet mij niet meer graag". Wij hebben ook al strips gemaakt dat hij direkteur is van een chocoladefabriek waar zijn ouders als slaven moeten werken. Onbewust, zonder dat wij daar maanden op bestudeerd hebben of bij buro's geweest zijn waar mensen het allemaal weten, hebben wij eigenlijk een figuurtje gekreëerd waar iedereen jaloers op is. Wij hebben eigenlijk een oneindige aantal mogelijkheden om verhaaltjes te verzinnen. Moest hij echt een kleuterje zijn, dan zitten we in een keurslijf. Als wij een beetje uitgeput zijn, bijvoorbeeld omdat we Urbanus in het klaslokaaltje hadden zitten, dan wordt hij weer ergens baron of wint hij een keizerrijk. We kunnen dus altijd alle kanten op. Ik denk dat al die dingen erin zitten. Op het moment dat we dat nodig hebben, dan komen die aan het licht. Voor een nieuw boekje hebben we nooit een plan of een lijn. We gaan aan tafel zitten. We beginnen een beetje, we beginnen met een boom of zo...

WL: We weten wel waarover het verhaal moet gaan, maar we weten niet hoe of dat moet beginnen.
U: We hebben een verhaal en we weten hoe het moet aflopen. Maar soms zitten we al aan bladzijde 29 en dan moet alles in die laatste vier prentjes. Dan moeten daar plots honderd man verschijnen om dat verhaal rond te krijgen. Of we beginnen met een idee dat we dan uiteindelijk maar voor 'n ander boek houden.

WvH: Waar je optreden op het toneel op lijkt, zo gaat het dus in de strip echt.
U: Eigenlijk... we beginnen van onder aan een boomstam en denken dan dat het leuk zou zijn om die ene tak te volgen, maar die andere twijg is ook wel wat en het blad dat daar valt is leuk om te volgen. Nou en dan zijn we uiteindelijk vergeten om boven in zo'n boom te kruipen.

HB: Kende jij Urbanus zelf. Dus niet alleen van optredens en de platen?
WL: Het is zo gegaan. Ik was stripverzamelaar en ik was Urbanus-fan. Ik had die Nero-parodie – *De zeven van Zeveneken* in 1982 – getekend en ik wou iets anders gaan doen. Ik heb dat met Jef Meert – die nu nog altijd de uitgever is – overlegd. Die zag het ook onmiddellijk zitten. Toen ik een plaat of vier had getekend in potlood heeft hij Urbanus opgebeld... De strip viel bij hem ook onmiddellijk in de smaak. Eigenlijk zagen we dat van het begin af aan onmiddellijk zitten, alledrie.

HB: Maar het moet voor jou toch raar geweest zijn. Jij kende Urbanus alleen als artiest. Dat is dan toch anders dan thuis. Ik bedoel daar moet je dan toch op een gegeven moment serieus zijn en afspraken maken.
WL: Ik was vooral zeer verbaasd over het feit dat hij met mij, een metaalbewerker wilde samenwerken. Na een paar weken kwam hij zelfs een keer bij mij thuis en ik was daar echt stomverbaasd over. Toen vertelde hij dat ie honderdduizenden platen verkocht en ja, toen ging er bij mij en vooral bij Jef Meert wel een lichtje op... Misschien zou het wel meer verkopen dan 'n paar honderd exemplaren! We zagen het alletwee wel heel erg zitten.
U: Zo ben ik ook. Ik wil daar nu niet over gaan uitbreiden, maar die jongen waarmee ik die film *Hector* gemaakt heb: iedereen dacht Urbanus die verdient de beste regisseur die er in Belgie te vinden is.

HB: Maar dat heb je heel bewust niet gedaan.
U: Ik ben met iemand in de boot gestapt die mij als mens op mijn gemak stelde en waar ik een soort bewondering voor had. Hij was wel al voor verschillende films eerste assistent geweest, maarhet is wel een heel andere verantwoordelijkheid om zelf regisseur te zijn. Het komt ook omdat ik zelf altijd als autodidakt geleerd heb. Mensen die het allemaal teveel op school geleerd hebben, die schrikken mij een beetje af. Ik heb het gevoel dat er nog nooit iets nieuw is uitgevonden door iemand die klakkeloos naar zijn leraren luistert. Het toeval zal eerder toeslaan bij dat mensen die zeggen 'ik geloof dat niet' dan bij mensen die alles gaan leren. Door het feit dat ik Sint Lucas gedaan heb, waren er in het begin soms wel discussies.

HB: Jij had toen een baan op dat moment?
U: Ja. Tot veertien jaar ben ik op school geweest. Ik ben magazijnier geweest, hulpje in een bakkerij, hulpje in een drukkerij. Dus ik wist ook al een beetje hoe een boek eruit zag en hoe dat dat gemaakt wordt. Een stripschool was er niet, nu zal dat misschien bestaan, maar je hoeft niet speciaal naar een stripschool te gaan. Als je een algemene opleiding krijgt dan kun je dat ook overhevelen naar strips. Als je leert een fles perfect na te tekenen dan kan dat ook van pas komen om in strip aldoor hetzelfde figuurtje er hetzelfde te laten uitzien.
WL: In het begin heb ik een hele tijd plankenkoorts gehad. Vooral ook omdat hij al bekend was. Plotseling kreeg ik – maar wel plaatselijk hoor – van alle kanten aandacht en ik wist in het begin ook helemaal niet of ik dat wel aan zou kunnen.
U: Je krijgt dan een soort van verantwoordelijkheid. Ik voor mijzelf voel mij een gewoon, doodgewoon mens, maar uit ervaring (toen ik de eerste keer Kees van Kooten tegenkwam) kan ik me voorstellen hoe mensen zich voelen als ze mij tegenkomen... Nu ben ik dat zo wel gewend. Maar in het begin vond ik het wel een probleem. Willy stuurde een heleboel

tekeningen op. Op het grootste deel had ik geen aanmerkingen. Natuurlijk moest ik een beetje wennen aan dat Urbanusje, want ik tekende mijn Urbanusje wel iets anders. Als ik in het begin kritiek had dan begon hij toch een beetje onzeker te worden, want iedere keer als ik kritiek had dan begon hij te denken dat ik niets goed vond. Meestal vergeet ik te zeggen wat ik goed vind. Ik noem alleen de dingen die ik niet goed vind, omdat ik het bijna vanzelfsprekend vind dat ik het andere wel goed vind. Soms is het nodig om dat dan ook eens te zeggen. Ik heb het nu ook met de nieuwe mensen in de film waar ik mee samenwerk. Zoals met Jan de Wilde, de jongen waarmee ik de muziek gemaakt heb. Ik neem geen blad voor mijn mond, dus ik neem aan dat ik gezegd heb het heel goed gelukt is, maar ook wat eraan mankeert. Dan blijkt datgeen wat ik slecht vind tien keer zo hard aan te komen. En dan voelen die mensen zich doodongelukkig en dan moet ik daarover bellen.

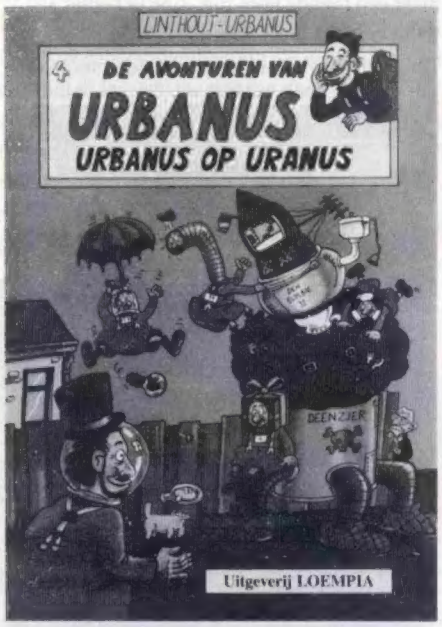

HB: Dat komt het hardste aan, natuurlijk.
U: Hij had na een tijdje ook zijn baan opgezegd. Dus als ik eens een beetje kritiek had, dan dacht hij: "Als hij dadelijk opstapt dan is het hier afgelopen." Natuurlijk heb ik meer zelfvertrouwen dan de mensen waarmee ik nieuw in de boot stap. Dat is normaal. Ik kan altijd ergens op terugvallen. Bij mij zijn die boekjes een soort nevenaktiviteit, terwijl dat bij de mensen die met mij samenwerken, een hoofdaktiviteit is. Als ik kuren krijg – ik vind niet dat ik kuren krijg – lijkt het vanuit hun standpunt alsof ik plots gevaarlijk doe. Maar na vijftien jaar – ik ben nu al zestien jaar bezig – heb ik dat aldoor ingezien. Ik kan me dat ook wel voorstellen. Mijn probleem was vooral dat ik een reputatie hoog te houden had. Ik laat zo maar niet heel gemakkelijk of zonder kop of stoot iemand anders mijn naam gebruiken. Ik moet daar achter kunnen staan. Ik vind het geen enkel

probleem als dat er duizend mensen mee applaus krijgen door een grap die ik verzonnen heb, maar ik wil nooit een enkele rotte tomaat naar mijn hoofd krijgen door de schuld van iemand anders. Zo af en toe ondergaat Willy ook, dat we soms kritiek krijgen op dit of dat en dat het eigenlijk de schuld is van de drukkerij of een fout van de mensen die de films maken. Hij begint nu stilaan dat gevoel te kennen. Zelfs al staat het in grote letters op de omslag: "Tekeningen Willy Linthout; scenario Linthout / Urbanus" dat ze niet geloven dat ik het niet teken.

HB: Hoe zit het eigenlijk met uw individualiteit. Want het is dan toch op een gegeven moment het verhaal wordt verzonnen door Willy
WL: Urbanus moet ermee akkoord gaan. Het is gewoon een bepaalde manier van op dezelfde lijn leren denken, volgens mij.

HB: Maar het is niet alleen maar voor een willekeurige stripfiguur. Wat Kuifje zou doen daar kan bij wijze van spreken iedereen een mening over hebben...
WL: Ik denk dat ik dat onmiddellijk vanaf het begin aanvoelde.
U: Het is pas van af het derde boekje *Het Papschoolgenie* effektief. Het eerste mocht er zijn. Dat was ook het boekje waar ik ja of nee op zei; hij mocht doorgaan. Oorspronkelijk was het de bedoeling dat hij alleen de strip zou maken, dat ik mijn goedkeuring moest geven. Bij *De Hittentitten zien het niet zitten* voelde ik dat Willy toch wel zonder inspiratie zat. Ik heb me hier en daar een beetje bemoeit met het verhaaltje, maar zonder echt in te grijpen. Willy kwam met iets af en ik veranderde er iets aan. Ik had zelf nog niet mee verzonnen aan het verhaal. Op dat moment begon ik het zelf echt leuk te vinden om mee te doen met *Het Papschoolgenie*... Voor mij is het louter ontspanning. Onlangs met de film - voordat ik echt niet meer beschikbaar was voor de strips - hebben we op voorhand moeten werken. Daarna weer een beetje inhalen. Toen was het wel efkes moeilijk, maar nu als ik me thuis verveel of zo dan bel ik en dan kom ik gewoon, al is het maar voor drie bladzijden. Ik vind het altijd heel ontspannend.
WL: Ik denk dat je strips tekenen ook moet leren. Ik vind het van mezelf ook. Zelfs al moest ik nu alleen een strip maken dan zou ik toch veel betere strips kunnen maken dan in het begin. En ik heb de het geluk gehad het al doende te mogen leren.
U: Alle andere figuren die meespelen in de strip, die zijn allemaal ontworpen door Willy. De ouders van Urbanus in de strip lijken

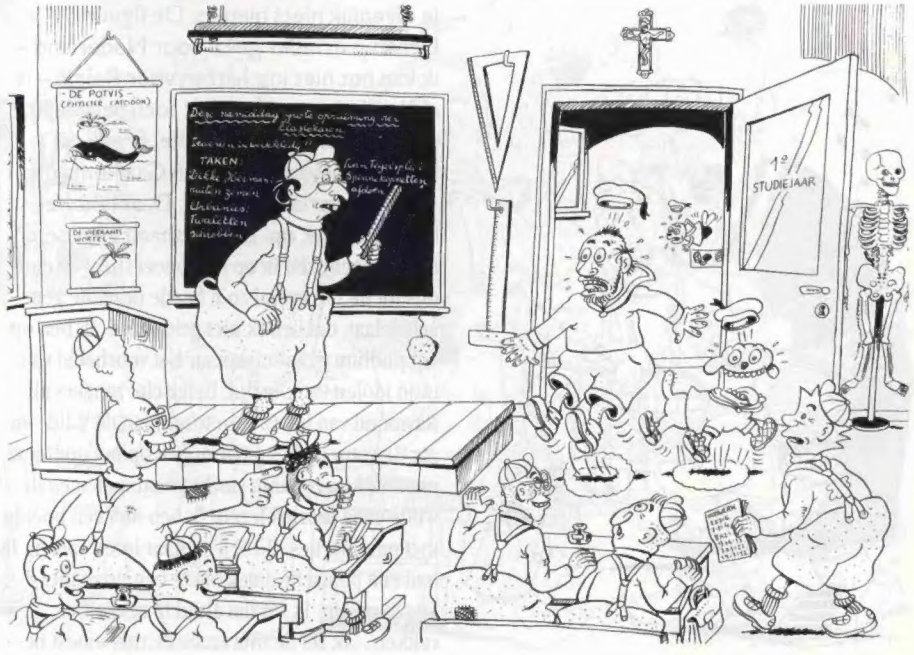

waarschijnlijk honderd keer meer op de ouders van Willy, want Willy kende mijn ouders helemaal niet.
Zo af en toe had ik het idee dat het net iets te kwetsend was voor mijn eigen moeder. Mijn eigen moeder wist wel dat het niet over haar ging, maar, zegt ze, al die andere mensen weten dat niet... Ik heb toch regelmatig een soort zelfcensuur gedaan. Willy werkte in de anonimiteit, aan de ene kant was er een beetje wrevel dat alle licht naar mij ging ondanks dat hij het meeste werk deed. Aan de andere kant als hij dan iets verzon dat hij plezant vond en moest ik mij daar voor verantwoorden. Dus wil ik mijn grenzen stellen. Ik ga af op mijn gevoel dit wordt platvloers en die grens van mij ligt al dikwijls hoger dan bij de gemiddelde mens, maar ik wil niet over die grens gaan. Soms kwamWilly met ideetjes af dan dacht ik dat is erover dat kan ik niet meer, dat vind ik zelf al een beetje te vulgair. Ik vind het altijd goed dat na een tijdje dan toch de belangstelling begint te komen voor de mensen waarmee ik werk. Dan zitten ze met dezelfde voordelen en problemen die ik en dan hebben we daarna geen problemen. Zij voelen dan meestal ook de dingen aan, de problemen aan die ik daardoor kan krijgen. In België of in Nederland zeggen ze altijd in artikels van mijn optreden hoe is dat nu mogelijk die Urbanus die gaat toch mensen beledigen en waarom wordt hij niet van het podium gewipt. Maar dat komt omdat ik mij altijd eerst sympathiek maak tegenover de mensen. Ik maak mij niet opdringerig of ik speel ik de underdog en ik relativeer altijd mijzelf. De belediging is altijd een grapje... Gij moet het toch maar verzinnen om iemand zo grappig te beledigen. Dus ik dwing altijd een zeker respekt af. Maar het is een heel dun draadje... En als ik dan zo iets vertel bijvoorbeeld in een interview: ik vertel iets over die of die collega, bijvoorbeeld die ik niet goed

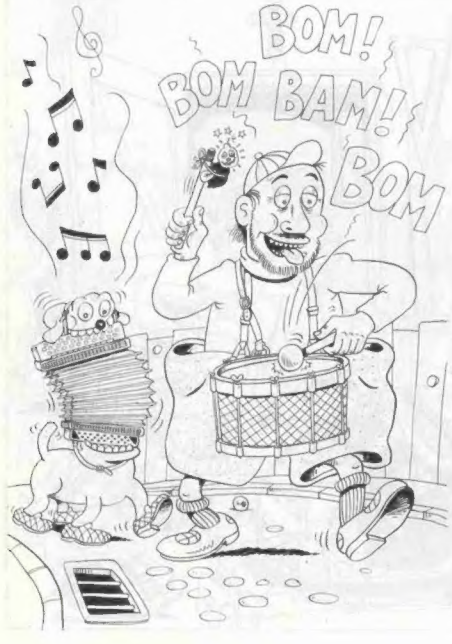

vind, maar met een of andere plezante draai geef ik die dan een veeg uit de pan. Als die journalist dan met al die kleine draadjes gaat spelen dan blijft er alleen een pure brutale belediging over. En daar heb ik al dikwijls last mee gehad. En nu zeg ik altijd van geschreven interviews: ik zeg iets, dat gaat het interview dan door... krggg... komt er anders uit. Als ik dan datzelfde op tv of op de radio vertel dan had ik daar geen last van en had ik hetzelfde gezegd. Ik heb het nu met de film ook ondervonden: ik zit te praten over al die mensen waarmee ik werk en als ik dan lees hoe brutaal of dat dat geschreven staat. Gelukkig eis ik altijd dat ik dat interview mag lezen en soms moet ik heel het interview totaal herschrijven of ik heb met iedereen ruzie.

WvH: Zullen we even terug gaan naar wat je zei ten aanzien van school. Op school leer je eigenlijk niets nieuws. De figuur Urbanus in ieder geval voor Nederland – ik kan het niet inschatten voor België – is dit heel nieuw. Als je het toch vergelijkt met Van Kooten en De Bie, Freek de Jonge, Paul van Vliet, Seth Gaaikema die we in Nederland kennen. Daar lijkt het helemaal niet op. Is het vanzelf gegroeid?
U: Dat typetje dat ik op het toneel speel en dat dus tot nu toe overal zo'n beetje dezelfde geur achterlaat, dat heb ik niet gekreëerd. Ik ben op het podium gaan staan naar het voorbeeld van mijn idolen van die tijd, Belgische zangers als Raymond van het Groenewoud, Jan de Wilde en zo. Gewoon liedjes gaan zingen op het podium, maar ik kon zodanig slecht gitaarspelen en ik wilde geen muziek leren. Ik heb met een boekje met nummertjes, 0 1 2 3 4 gitaar leren spelen. Ik had een panische angst om te beginnen met gitaar spelen. Ik zat dat altijd te rekken, rekken... Ik zei de titel en na de titel moest ik normaal beginnen te zingen, dus ik bleef maar uitstellen... en dus dat stuntelige figuurtje. Maar ik wist dat de mensen aan het lachen waren. In het begin zat dat naaldje natuurlijk een beetje eerder bij uitlachen, leedvermaak dus, dan dat ik echt doelbewust... Mensen die toen ook al in het komische genre zaten, hebben mij gezegd gooi een paar van die flauwe, melige liedjes – ik had ook heel veel slechte – eruit en vul dat op met dat stuntelige gedoe. Het zijn zij, de artiesten die toen een beetje aan de bak kwamen die mij gezegd hebben, daar moet je mee verder... Toen heb ik een tijd de ene nachtmerrie nade andere gekregen. Het enige wat ik wist was als ik op het podium sta, dan was er een zwart gat... De afstand tussen ieder liedje is alsmaar langer geworden, daar bleken mijn meeste troeven in te zitten. Maar ik heb het ook maar toevallig ontdekt. Het is absoluut niet bestudeerd. Het enige wat ik op voorhand wist: als ik probeer liedjes te zingen zoals Elvis dan zal ik zal ik altijd maar een tweede Elvis zijn. Zing ik liedjes als Will Tura, dan ben ik altijd maar een tweede Will Tura. Dus... ik wou in het begin niet eens met een

gitaar spelen, want dat was ook al eens gebeurd. Maar dat figuurtje dat zichzelf ook maar moest behelpen met lucifers en zijn elastiekjes en een schijfje kaars dat is er altijd van in het begin bij geweest. Als kind deed ik meestal niet mee als er een toneeltje was. Mijn capaciteiten waren toen nog niet ontdekt. Maar op de speelplaats had ik de reputatie dat ik grappen sappiger kon vertellen. Maar om daar ooit uw beroep van te maken, als twaalfjarige denk je dat kan gewoon niet. Gelukkig is dat talent gebleven en ook al het lijkt dat zo'n fenomenale jeugd gehad heb, is dat niet waar. Ik herinner me haar nauwelijks. Dat was zo heel in het kort over mijn leven. Alles is onbestudeerd en met een echte spontaniteit. De reden van de doorbraak is dat naar alle waarschijnlijkheid mijn optredens wel degelijk

grappig zijn, maar ook omdat er hier toevallig in Nederland zo geen zeven Urbanusjes rondliepen. Dus dat is ook een beetje geluk hebben. Het zou best kunnen zijn dat het lummelige genre dat ik deed hier net een rage was. Had je op dat moment hier binnen gekomen, dan hadden ze mij terug gestuurd. Van dat genre hebben we hier wel een tijdje genoeg. Ik denk ook dat dat de reden is waarom de Belgische charme-zanger nummer een: Will Tura hier gewoon niet aan de bak komt. Omdat jullie van dat genre hier ook al oververzadigd zijn. Zo blijkt dat als je toevallig jezelf blijft en je bent toevallig een beetje een zonderling figuurtje, dan heb je al automatisch iets anders.

WvH: Je hoort vaak de stripverzamelaars lopen mopperen op Willy Vandersteen en Marc Sleen dat ze het spontane en direkte van hun begintijd kwijt zijn; jullie hebben dat in jullie strip.
U: Met Kamagurka zal dat ook zo geweest zijn. Als je lang genoeg stand houdt, als je dus niet verdrinkt in je eigen manier van doen dan ben je na een tijdje een aanvaard genre en dan komen er gasten die jou proberen te imiteren. Nu beginnen we een aanvaarde strip te worden en iedereen is zo'n beetje uitgezeurd over de tekenstijl van Willy.

HB: In Nederland iemand als Toon van Driel met FC Knudde die waanzinnig populair is, maar die man heeft ook jarenlang gewoon in zijn eigen stijl moeten door tekenen tot op gegeven moment mensen door hadden: hij tekent zo, hij wil het zo, hij wil niks anders.
WL: Ik denk dat onze strip toch een stapke verder gaat dan de traditionele, brave stripkes... de kinderen zijn zo niet meer. De kinderen zijn een beetje stouter.
U: Terwijl iedereen zich doodstaart op perfekt

Nederlands maken wij een stripje dat de kinderen op school op de wc moeten lezen omdat ze hem van de zuster of van de leraar niet in de boekentas hebben mogen. De meesten maken strips als *Sjors en Sjimmie*, *Bolleke*, dat zijn zogenaamd allemaal kwajongetjes maar die lopen in het opvoedkundige keurslijf, want anders zouden ze kritiek kunnen krijgen. Wij hebben een echt kwajongetje gekreëerd ennatuurlijk word daar een heel raar Vlaams of Nederlands in gesproken.

WvH: Is het ook raar Vlaams?
U: Het is gewoon Vlaams, het is Nederlands maar voor jullie klinkt het zeer Vlaams, maar wij denken dus dat het ons plafond is aan beschaafd Nederland.

HB: Ik wil nog een ding vragen. Worden de verhalen nog in een krant of blad voorgepubliceerd of verschijnen ze meteen in album.
WL: Ja, in Panorama. Vroeger stond het in Joepie, maar vanaf februari staat het in de Vlaamse Panorama. En er zijn ook onderhandelingen bezig voor een blad in Nederland, maar dat moeten we eerst nog allemaal zien.
U: In Belgie hebben we vier jaar voorpublikatie in Joepie, zo'n jeugdbladje gehad. Dat is hetzelfde als hier in Nederland Hitkrant en we werden daar een beetje onderbetaald en wilden toch een keer van milieu veranderen.
HB: Laten we hiermee het interview afronden.

JEF MEERT, INTERNATIONALE STRIPUITGEVER

door Hans Pols

De man met de tandjes wordt hij wel genoemd. Dat is de manier waarop Willy Linthout hem afbeeld in zijn URBANUS-strip. Jef Meert, uitgever van de succesvolle URBANUS-reeks en een aantal andere stripalbums. Het fonds van zijn uitgeverij Loempia wordt in Nederland afgekraakt of genegeerd. Die kritiek is soms terecht, zoals bij de dure uitgaven over Tardi en Cuvelier. Met name DE WERELD VAN TARDI werd enkele jaren geleden hard aangepakt op grond van de slechte vertaling en het niet algemeen beschaafd Nederlands. Wij willen Jef Meert nu zelf aan het woord laten...

"Ik ben uitgever en oprichter van de uitgeverij Loempia en tot twee jaar geleden was ik ook het enige personeelslid. Nu werken bij Loempia drie mensen. *Urbanus en het fritkotmysterie* was in 1983 onze eerste uitgave. Voordien had ik al van alles en nog wat uitgegeven: tijdgebonden boekjes in de jaren zestig, tijdschriften, etsen van Alechinsky en ik deed de distributie voor Drukwerk België in samenwerking met Drukwerk in Amsterdam. Toen dat ophield ben ik voor mezelf begonnen.

WILLY LINTHOUT

Willy Linthout kende ik van de Nero-parodie *De zeven van Zeveneken*. Dat is geen seksparodie geweest, hoor. Het was een heel leuke strip die juist het anarchistische in de Nero-strips benaderde. Het parodieerde de geest van de Nero-strips. Sleen gaf er zelf toestemming voor, maar de oplage moest wel beperkt blijven tot 100 stuks.
Wel, Willy wilde striptekenaar worden en ik wilde stripboeken uitgeven. We hebben toen gezocht naar iets dat hij kon doen. Hij had een voorkeur voor het werk van Sleen en Vandersteen en wilde een eigen serie maken in die stijl. Hij is een groot liefhebber van *Urbanus* en zo kwam hij op het idee om geen nieuw figuur te bedenken, maar om Urbanus als stripfiguur te gebruiken. Daaromheen heeft hij een heel universum bedacht.

TWEE BENEN

Urbanus had veel succes in België en toen was ik uitgever met één titel. En op één been kan men niet staan. Ik zocht dus naar andere stripboeken om uit te geven. Ik heb geen interesse voor een bepaald soort strips zoals de jongens van Magic Strip bijvoorbeeld, maar ik geef dingen uit die zich aandienen. Een aantal Nederlandse versies van boeken van Franstalige Belgische uitgevers bijvoorbeeld. En er is de serie van Pratt van de Italiaanse uitgever Ivaldi. Dat worden 12 delen met werk uit de periode 1947 - 1954 en gefragmenteerd werk tot in de jaren 70. De uitgaven zijn gelijk aan de Italiaanse. Dat ligt uitgave-technisch nogal voor de hand, hè. Het is echt niet zo dat ze zoveel mogelijk op de Casterman-uitgaven moesten lijken. De bruine druk van *Junglemen!* heeft te maken met zoekgeraakt materiaal. Er moesten films gemaakt worden van oude krante-afleveringen. Door de tekentechniek die toen gebruikt werd, waren de kopieën erg slecht van kwaliteit. Door in een lichte kleur te drukken ziet het materiaal er iets beter uit. Gewoon zwart/wit drukken had heel slechte resultaten opgeleverd.

FRANKRIJK EN DUITSLAND

Ik maak geen co-producties meer. De Franstalige uitgaven zijn gestopt. Ik zoek nu naar manieren om een aantal sereis voort te zetten. Om dat te kunnen doen, ga ik die strips ook uitgeven in het Frans en Duits. Niet omdat ik zonodig de Franse en Duitse markt moet veroveren, maar uit noodzaak. Eigenlijk wil ik eigen series ontwikkelen. Binnenkort geef ik een boek uit van Saudelli, *Luna caliente*, dat is nog niet eerder ergens verschenen en daarvan komt ook gelijk een Duitstalige uitgave. Van de erotische reeks komen ook Duitse vertalingen. *Uitverkocht* heeft een paar waardevolle zaken opgeleverd. We wilden nieuwe tekenaars aantrekken en zochten kontakt met de publiciteitswereld, tekenaars die ook reklame kunnen maken. Het blad moest dus ook een soort visitekaartje zijn naar de reklamewereld. Het idee was om een low level-blad te maken, minder intellectualistisch dan *Titanic* of *Wordt vervolgd*. We zijn hals over kop begonnen. Ik had niet echt geschikt materiaal voor zo'n blad. Tja, we hadden een slechte letteraar in het begin, dat is waar.

KRITIEK

De kritiek op onze uitgaven stoelt op twee zaken denk ik. We hebben dat Tardi-boek van Thierry Groensteen uitgegeven. Dat was een jammerlijke zaak. Het projekt werd zo aan ons overgedragen door Albino. We stonden voor de keus om het zo uit te geven of opnieuw te vertalen, maar dan zou het een heel duur boek worden. We kozen voor het eerste en hebben wel fragmenten opnieuw bewerkt. Het zag eruit als een Nederlandstalig Lombard-boek, hè.
Dan is er nog de taal in de *Urbanus*-albums. Men accepteert dat wel in het theater, maar in boekjes kan het blijkbaar niet. Die kritiek vanuit Nederland is er niet alleen op strips, maar op meer Belgische uitgaven. En wat de vertalingen betreft: ik wacht nog altijd op gefundeerde kritiek. Ik probeer de vertaling zo dicht mogelijk bij het origineel te houden. *Het zwarte moeras*, waar veel kritiek op kwam, is gebaseerd op een roman van Claude Segnole. Het scenario kwam in overleg met de schrijver tot stand. De vertaling ligt ook heel dicht bij de taal die in de roman gebruikt wordt. En in goed Nederlands. Kamagurka, ja, die is in zijn taalgebruik soms buitengewoon slordig.
Ik vertaal zelf en er zijn een aantal free-lancers, mensen uit de stripwereld. Urbanus is ons vlaggeschip op het moment. We proberen een stationary line rond de figuur te ontwikkelen: spelletjes, kaarten, poppen...
Het is merkwaardig, Nederland zou 2/3e van de markt voor Nederlandstalige strips horen te zijn. Ik zou echt niet weten waarom dat niet zo is.

1. Toen de Franse distributeur MDM failliet ging, betekende dit ook het einde voor Magic strip en Bedescope. Enkele van hun Franstalige uitgaven werden door Loempia in het Nederlands uitgegeven.

(Advertentie)

Stripwinkel Sjors (Scheffersplein 1, 3311 EJ Dordrecht, 078-142012)
Sjors + (Comic Gadgets, Gimmicks and Gags, Voorstraat 313, Dordrecht)

STRIPSCHAPPRIJS EN -PENNINGEN

Dinsdag 26 juli 1988 werd bekend wie de Stripschapprijs en de -penningen voor 1988 gekregen hebben. Voor de redaktie was dit te kort dag om de nodige achtergrondinformatie bijeen te vergaren. Daar wordt in het nummer voor de Strip-3-daagse uitgebreid op ingegaan. Omdat de kranten het meestal alleen over de prijs hebben en de rest — de penningen en de nominaties — vergeten, vermelden wij die nu hier.

door Har Brok en Wim van Helden

Stripschapprijs 1988:

TOON VAN DRIEL
voor zijn gehele oeuvre

Uit het rapport van de commissie:
"Toon is een humoristisch stripmaker die met een eigen stijl een groot publiek weet te bereiken, en van baanbrekend belang is voor een jonge generatie striptekenaars. Bovendien heeft hij een nieuwe impuls gegeven aan de krantenstrip in Nederland, en onze taal verrijkt met een aantal gevleugelde woorden als: 'Tikkie trug, Jaap!'."

STRIPSCHAPPENNING beste Nederlandse stripalbum 1988

AART CLERKX
voor het album DOODVERF

Uit het rapport van de commissie:
"Ongehinderd door commercie en trends geeft Aart Clerkx blijk van een eigen geluid binnen de Nederlandse stripwereld.
In Doodverf waardeert de Commissie de eenheid tussen scenario en tekenwerk en de parodie op het pulp-genre en aspecten van de Amsterdamse 'sien'."

STRIPSCHAPPENNING bijzondere prestatie 1988

ROBERT VAN DER KROFT
WILBERT PLIJNAAR
JAN VAN DIE

Uit het rapport van de commissie:
"De oorspronkelijke Sjors en Sjimmie-reeks van Frans Piët is, na Jan Kruis en Jan Steeman, door dit drietal auteurs op spitsvondige en humoristische wijze omgevormd tot een stripverhaal waarin twee culturen op Schiermeeuwenoog naadloos aansluiten bij de hedendaagse samenleving."

NOMINATIES STRIPSCHAPPENNINGEN 1988

Album van het jaar 1988
Joop Klepzeiker deel 5
door Eric Schreurs
uitgegeven door Uitgeverij CIC, Amsterdam
voorpublikatie in het weekblad Nieuwe Revu

Cor Morelli deel 1: Mergwolf
door Alois Oosterwijk
uitgegeven door Uitgeverij Oberon, Haarlem
voorpublikatie in het weekblad Eppo Wordt Vervolgd

Buitenlands album van het jaar 1988
Odile en de krokodillen
door Chantal Montellier
uitgegeven door Uitgeverij Arboris/Dynamo, Zelhem in de reeks serie Modern

Batman: De Dark Knight cyclus
door Frank Miller
uitgegeven door Uitgeverij Semic-Juniorpress, Naarden

Bab El-Mandeb
door Attilio Micheluzzi
uitgegeven door Uitgeverij Casterman, Dronten in de reeks Wordt Vervolgd novellen

Chninkel
door Rosinski en Van Hamme
uitgegeven door Uitgeverij Casterman, Dronten in de reeks Wordt Vervolgd Romans.
voorpublikatie in het maandblad Wordt Vervolgd
PD

STRIPSCHAPPENNING beste buitenlandse stripalbum 1988

JACQUES TARDI
voor het album 120, RUE DE LA GARE

Uit het rapport van de commissie:
'Tardi heeft een strip (in een dubbelalbum) gemaakt, waarbij volledig recht gedaan wordt aan de roman van Leo Malet.
120, rue de la Gare laat zich lezen als een "film-noir" in stripvorm.
Tardi's unieke zwart-wit gebruik voegt een extra dimensie toe aan de oorspronkelijke roman."

POSTSTRIPTUM

Geachte redaktie,

Droevig was het bericht dat Stripschrift 217, voor ik hoop niet voorgoed, de laatste uitgave is. Steeds heb ik hoopvol gewacht op de volgende editie, daar er toch veel informatie, voor de striplietnebber, in staat.
Bij het doorbladeren van oudere nummers viel het mij op dat daar veel meer berichtgeving, interviews, enz, plaats hadden met Nederlandstalige tekenaars en schrijvers. Daarbij komt dat ik nog steeds het idee heb dat vele oude strips, schrijvers en tekenaars nog nooit belicht zijn. Hier in Friesland onder andere Frits Klein en Nico Oeloff. Landelijk zullen het er zeker meer zijn.
Is het mogelijk bij een nieuwe opzet van 'Stripschrift' te beginnen met een soort alfabetisch, chronologisch overzicht van Nederlandse tekenaars en schrijvers. Ongeveer in opzet als het boekje 'Stripwerk van Nederlandse striptekenaars' van de Nederlandse Kunststichting uit 1974. Zodat, wanneer dit een losbladig systeem is (ringband), iedere Stripschrift-lezer een catalogus en een stripoverzicht in zijn bezit krijgt. Misschien bestaat er zo de mogelijkheid een totaal overzicht te krijgen van wat welke tekenaar ooit aan strips heeft gemaakt, dus niet alleen in boekvorm.
Men hoeft niet bij 'A' te beginnen omdat bij een losbladig systeem er altijd iets tussengevoegd kan worden. Mogelijkerwijs kunnen de lezers aangeven welke volgorde er gehanteerd wordt.
Hopend dat bovenstaande misschien iets zou zijn voor een nieuwe opzet van 'Stripschrift' wens ik het blad een gouden toekomst toe.

Sjoerd Spykstra
Warga.

Hartelijk dank voor je blijvend vertrouwen in het blad. Dat er vroeger meer over Nederlandse tekenaars in stond is maar ten dele waar.
Er kwamen ook veel buitenlandse tekenaars aan bod zodat het geheel er gevarieerd uit ging zien. Maar dat betekent niet dat de Nederlandstalige tekenaars vergeten worden. Wij zullen als Nederlandstalig blad vooral de Nederlandstalige actualiteiten en de Nederlandstalige tekenaars en schrijvers behandelen.
Jouw idee van een tekenaarsoverzicht is niet nieuw. In Stripschrift zijn we er ooit mee begonnen, maar weer even mee gestopt. Een zo'n veel omvattend projekt als jij nu voorstelt gaat veel te lang duren, zal dan al weer snel verwateren en kan nooit de pretenties waarmaken die het beloofd. Toch willen wij graag alle mogelijke informatie hebben over de zogenaamde vergeten striptekenaars. En indien zij interessant zijn, zullen wij er zeker aandacht aan schenken.
De redaktie.

(Advertentie)

HET NIEUWSTE NERO ALBUM

(en er komen er nog veel !)

F. 4,95

'T ZIJN DROEVE TIJDEN! SLUIKSTORTERS VERVUILEN DE ZEE. CYAANKALI, ZINK, LOOD, CADMIUM, DIOXINE, ZWAVEL, ALLES KIPPEN ZE OVER BOORD.

IK STOP HEN ZO VOL WAFELS DAT ZE NIET ALLEEN GEEN PAP MEER KUNNEN ZEGGEN, MAAR OOK GEEN LUST MEER HEBBEN OM OP SAFARI TE GAAN.
EINDE

Hoe combineer je een gelukbrenger met een tocht over de zeebodem, een bezoek aan het stripmuseum, de problemen van Neptunus en een wafelenbak ? Gewoon... het nieuwste Nero-avontuur lezen ! Zo simpel is dat.

STANDAARD TOF! STRIPS

DE LIEFHEBBER: BERT MEPPELINK

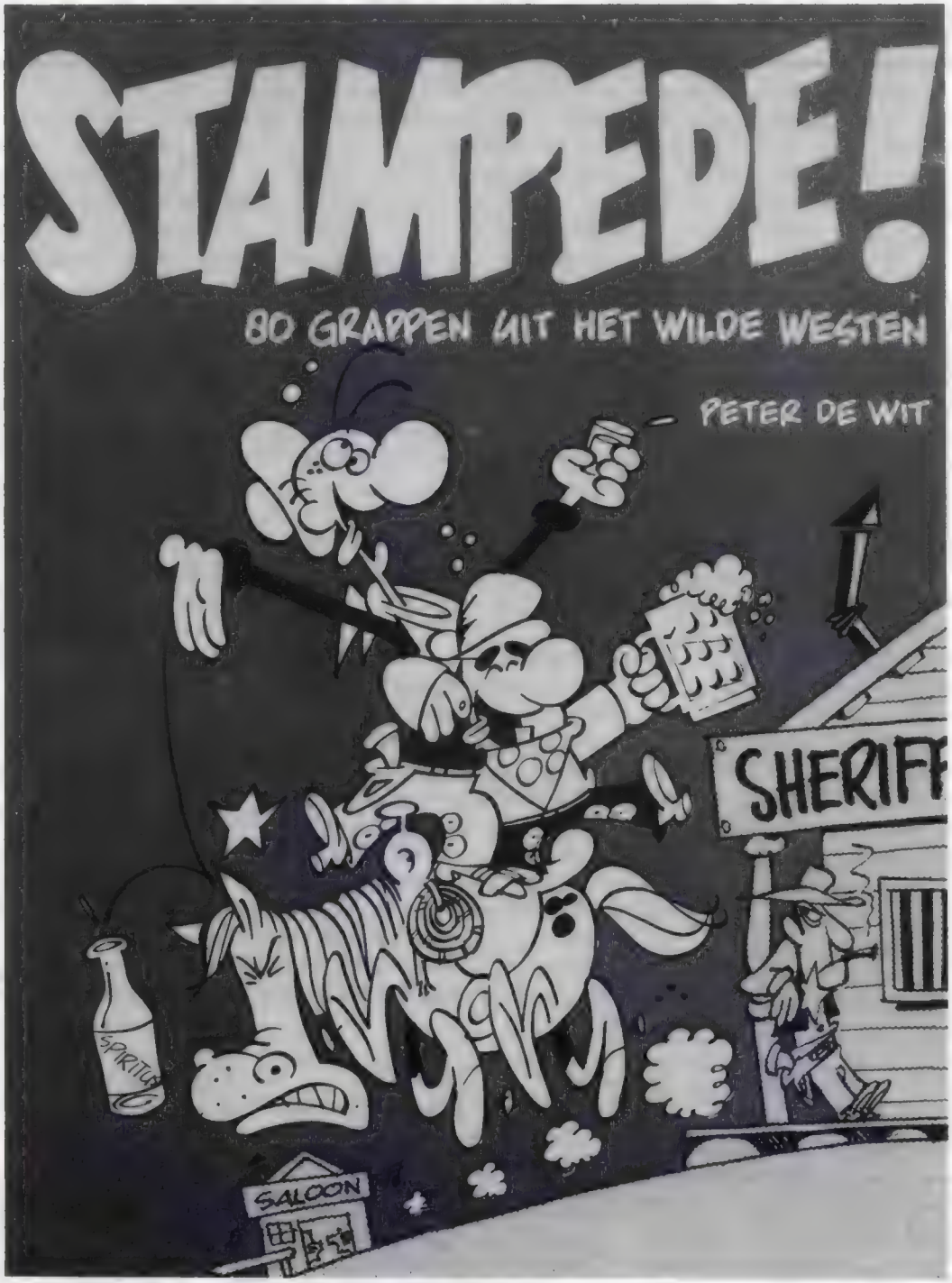

Kortgeleden verscheen onverwachts een boek met een bonte verzameling Stampede!-strips van Peter de Wit. De uitgever van al dit moois is Bert Meppelink uit (logisch!) Meppel.
Arco van Os ging voor Stripschrift op zoek naar het naadje van de kous.

PROLOOG

In tegenstelling tot wat in Matla's Stripkatalogus '84/'85 te lezen staat, verblijdde Bert Meppelink (dus niet Evert Geradts!) in 1982 stripminnend Nederland met een uitgave van *De Diertjes* van *Evert Geradts*. De oplage bleef beperkt tot 500 exemplaren.
In 1984 verscheen bij deze zelfde Meppelink een bundeling van *De Chef*, het populaire redactie-stripje van *Peter de Wit*, dat zeer lang voorin de Eppo te bewonderen was. Oplage wederom beperkt, maar nu tot 1000 exemplaren.
Toen in juli dit jaar opnieuw een boekje van Meppelink het licht aanschouwde werd ik toch nieuwsgierig en vond ik dat het tijd begon te worden meer te weten te komen over de activiteiten van deze liefhebber.

AAN HET WOORD

Meppelink: 'Nadat ik *De Diertjes* had uitgegeven, las ik ergens dat *Peter de Wit* zijn strips in eigen beheer wilde uitgeven. Een tijdje daarna heb ik hem ontmoet en heb ik hem gevraagd of hij het leuk zou vinden als ik *De Chef* zou uitgeven. Dat vond hij prima en achteraf was hij ook erg tevreden over het boekje. Op dat moment had ik ook al plannen voor *Stampede*!, maar Peter wilde die strip graag in kleur gedrukt zien. Er is nog sprake van geweest dat Oberon de strip zou uitbrengen in een zogenaamde goedkope reeks, maar uiteindelijk is dit niet doorgegaan. Toen ben ik vorig jaar aan de slag gegaan en ben ik uit gaan zoeken of het voor mij mogelijk zou zijn een album uit te brengen, gedeeltelijk in kleur, met strips van onder andere *Peter de Wit*, *Hanco Kolk* en *Wilbert Plijnaar*. Dat zou dan een bundeling worden van *Stampede!*, *Ko en Oom Jo*, *Frankenstein* en andere strips van hen die erg leuk zijn en waarvan ik vind dat ze hoognodig eens gebundeld zouden moeten worden. Een kleuren-uitgave bleek voor mij niet mogelijk te zijn en uiteindelijk is het uitgedraaid op de zwart-wit-uitgave van *Stampede!* zoals deze nu verschenen is, bestaande uit ongeveer 80 grappen die zowel Peter als ik erg leuk vonden.'

NA LEZING

Het boekje is inderdaad ontzettend leuk. Als je het eenmaal hebt opengeslagen en je bent begonnen met lezen, blijkt het erg moeilijk te zijn het even terzijde te leggen, voordat je de laatste pagina hebt verslonden. Ik vond dit vooral zo opvallend, omdat de Stampede!-strips voor mij niet nieuw zijn, aangezien ik ze altijd al in Eppo heb gelezen.

PRODUCTIE

Het had, wat Bert Meppelink betreft, nog leuker kunnen zijn indien alle originele pagina's voorhanden zouden zijn. De keuze van het opgenomen werk zou dan zonder meer anders zijn geweest. Dit was niet het geval. De missende pagina's zou hij nog wel bij Oberon op hebben kunnen vragen, maar deze uitgever rekent 15 gulden per pagina. Bert zelf reproduceert een pagina voor 5 gulden en aangezien het hier om een liefhebbers-uitgave gaat was hij niet bereid er meer geld in te steken als strikt noodzakelijk was. Het boekje kost Bert tussen de 3000 en de 4000 gulden.

PLANNEN

Meppelink vind *Peter de Wit* een van de weinige goede Nederlandse tekenaars met een Amerikaanse touch en zou graag meer werk van deze tekenaar uitgeven, vooral omdat de stripboeken in Nederland over het algemeen zo Frans georiënteerd zijn. Alles zal afhangen van de verkoop van Stampede! Als dit boek goed verkoopt, komt volgend jaar misschien een tweede druk uit met meer pagina's en als de verkoop echt uit de hand gaat lopen zelfs een tweede deel.

Ondertussen is hij bezig met de voorbereiding van een stripboek met EC-werk van *Harvey Kurtzman*, een auteur waar Meppelink eerder reeds een artikel aan wijdde in Striprofiel 54/55 en die hij zeer waardeert. Ook werk van *Johnny Craig*, *John Severin* en *Will Elder* zou hij graag willen uitgeven.
Boekjes van Bert Meppelink zullen altijd herkenbaar zijn aan een oplage die ligt tussen de 500 en de 1000 exemplaren.
Een echte liefhebber!

NAWOORD

Stampede! is verkrijgbaar door overmaking van f 8,95 op giro-rekening 3279673 t.n.v. Bert Meppelink te Meppel.
U kunt ook wachten tot de Strip-3-Daagse. Dan zal de uitgave, gesigneerd door de auteur, verkrijgbaar zijn bij de speciale stand van Meppelink. Ook diverse strip-speciaalzaken zullen het boekje op dit moment ongetwijfeld in voorraad hebben, maar 'stripspeciaalzaak' De Rat in Leeuwarden kunt U voortaan overslaan als U op zoek bent naar een speciale uitgave. Zij vonden *Stampede!* niet commercieel genoeg en hebben het zonder inkijken van de hand gewezen.

AvO

BITS&PIECES

LIJM

Vorige week weer een nieuwe tube millisecondelijm gekocht. Ik had weer eens 48 pagina's losbladig stripalbum, voorheen geheten te zijn gelumbacked. U weet wel, zo'n laagje beendermeel dat er bij de eerste lezing onmiddellijk uitdendert. De pest is alleen dat er met het nieuwe tubetje iets fundamenteel mis ging. Het hele album vormt nu één solide hard cover. Het kan me overigens geen donder schelen. Als kastvulling voor een liefhebber doet de rode rug het lekker. De inhoud was toch om te huilen, kleuren op z'n Italiaans of z'n Oostbloks net naast de kaders gedrukt zodat je al schele hoofdpijn had na drie pagina's. Verschillende katerns ook nog met diverse kleurstellingen zodat de hoofdpersoon per pagina van zomer- en winterjas ruilde. Ik heb nu de oplossing. Ik heb dozen met tubes lijm besteld. Elke keer dat ik een album krijg waarvan de pagina's zijn omgewisseld: hup tube lijm ertussen, erbovenop springen en splash, hele album als een blok beton aan elkaar. Hopla, weer een rug de kast in. Voor Jan Doedel! Hoor ik een dag later dat ik hem mag komen ruilen. Ze zullen binnenkort namelijk een nieuwe serie drukken voor de missers, te weten de hele oplage. Zullen ze tegelijk alle onvertaalde opschriften even wegpoetsen. Tevens op één album slechts één letteraar zonder jampotbodems in z'n bril loslaten. Tegelijk wordt een vertaler met meer dan uno, dos, tres in z'n bagage aangekocht.
Sinds gisteren koop ik alleen nog overtollige covers uit de antidiefstalgalerij van V&D, leg d'r een half blocnote geliniëerd houtvrij papier in, tube d'rtussen, splash. Als een huis! Twintig ruggen voor een tientje in de kast!
Als de heren uitgevers mij nog een boekje willen slijten voor drie knaken of zelfs zo'n veel duurdere harde jongen, moeten ze wel de FC Gemakzucht buiten de deur zetten. Voorlopig zit ik gebeiteld bij meneer Anton.

Ben Bits

BITS&PIECES

"RE-ANIMATIE" IN D-groot.

De nieuwe geluidsmuur van Walt Disney's Fantasia

door Rein van Willigen

Geen tekenfilm waarover de meningen zo verdeeld zijn als Disney's Fantasia; de twee uur durende klassieke rondreis, die voor het eerst in november 1940 werd uitgebracht.
Het meest opmerkelijke was destijds het zogenaamde stereofonische geluid. Een ware sensatie!
Toen de film in 1982 voor de zoveelste keer opnieuw in roulatie is gebracht, heeft men deze voorzien van een nieuw opgenomen geluidsspoor: digitaal & Dolby!
We hebben getracht de geschiedenis van deze film op een rijtje te zetten, hoewel we er bij dienen te vermelden, dat soms meerdere verhalen van een enkel feit in omloop zijn. Maar ja, daar zal Disney's publiciteitsafdeling wel een handje in hebben gehad...

"RE-ANIMATIE" IN D-groot.

De nieuwe geluidsmuur van Walt Disney's Fantasia

VOORSPEL

Mickey's populariteit was aan het eind der dertiger jaren niet meer wat hij geweest was. Disney, die zelf zijn stem leende aan deze creatie, ging dit nogal aan het hart. Er moest iets aan gedaan worden. Onbegrijpelijk is het echter niet, dat Mickey wat minder in de picture stond. Donald Duck en zijn vrolijke bende hadden hem naar de achtergrond verdrongen. Die hoefden zich nergens iets van aan te trekken, terwijl Mickey bij iedere misstap beladen werd met stapels post.
Voor Disney een reden Mickey een hoofdrol te geven in één van de komende shorts. Wat het precies zou worden was nog niet zeker, maar muziek zou een grote rol spelen.

ENTR' ACT

Tijdens een etentje zag Disney niemand minder dan de wereldbefaamde dirigent Leopold Stokowski aan een ander tafeltje zitten. Deze had nog niet zo lang daarvoor Universal van de ondergang gered met zijn film *100 Men*.
Disney nodigde hem uit bij hem te komen zitten. En onder het genot van een vooroorlogs Monatoetje en het uitwisselen van complimenten aan elkaars adres, werd Stokowski uitgenodigd eens in de studio te komen kijken.

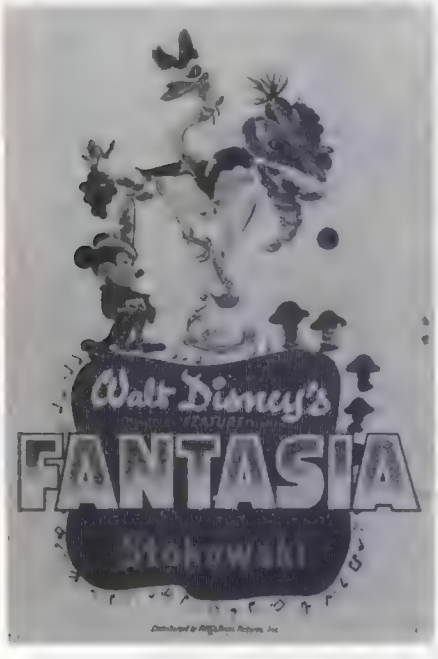

1e ACTE

Stokowski kwam kijken en hoorde van Disney's plannen voor Mickey's "come-back". De keus was ondertussen al gevallen op Paul Dukas' *The Sorcerer's Apprentice*, oftewel de *Tovenaarsleerling*. Misschien had Stokowski belangstelling dit te dirigeren...
En om een lang verhaal kort te maken; al spoedig werden de eerste proefopnames gemaakt. Maar Stokowski was allesbehalve tevreden over de geluidskwaliteit. Het was met de meeste zorg geregistreerd, maar de weergave was allerbelabberdst. Ondertussen was besloten om een soort getekend concert te gaan vervaardigen, oftewel een twee uur durende tekenfilm met uitsluitend klassieke muziek!
Men was dus wel verplicht om het geluid optima forma op te nemen èn weer te geven.
Daarom besloot Disney, na intens overleg met Stokowski, een speciaal geluidssysteem te ontwerpen, waardoor alles veel beter tot zijn recht zou komen.
In samenwerking met RCA werd daartoe het totaal nieuwe geluidssysteem Fantasound ontwikkeld.
Voor Stokowski was dit alles een "Fanta-Zee-Ah", maar de titel was voorlopig *The Concert Feature*.
Opgenomen werd er nu als volgt: 33 microfoons registreerden middels 9 geluidscamera's het geluid. Eén camera nam het gehele orkest op, terwijl de acht andere delen van het orkest, zoals violen, blazers et cetera vastlegden.
Voor die tijd was het resultaat verbluffend, hoewel men er indeze tijd niet van onder de indruk zal raken.
De stereoversie, die in 1977 opnieuw werd uitgebracht kent ongelooflijk veel ruis, terwijl het heen en weer gevlieg van Stokowski c.s. van links naar rechts en omgekeerd ook nogal vermoeiend klinkt. Doch dit terzijde.
De opnames, die plaats vonden in The Philadelphia Academy of Music – je van het in die tijd – duurden ruim twee maanden. Ze slokten ruim 1/6 van de totale kosten, te weten $2.280.000 op, terwijl van de 420.000 feet verschoten film, slechts 18.000 feet gebruikt werd.
Voor de weergave was een meer dan kostbare installatie nodig, maar dit was volgens Disney niet zo erg, daar hij hem in de concertzalen zou laten rouleren, in plaats van in de gebruikelijke bioscopen.
Vandaar dat Deems Taylor, die bekend was van de radio-uitzendingen van de Metropolitan Opera, verzocht werd om de onderdelen aan elkaar te praten.

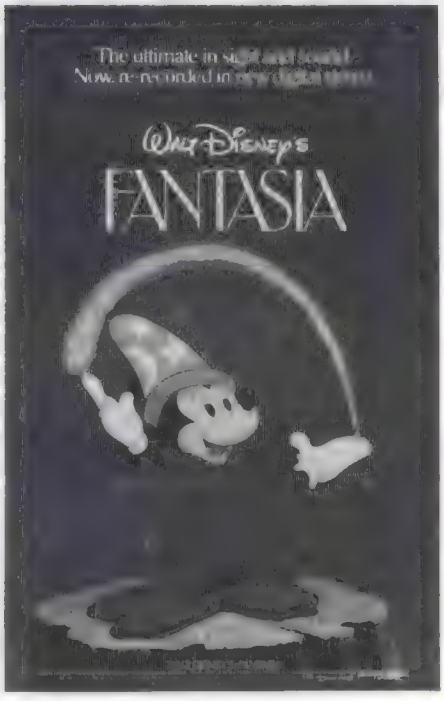

ENTR' ACT

Disney zelf was niet zo'n muziekkenner, vandaar dat hij zich accuut een abonnement aanschafte om zich van de klassieke meesters op de hoogte te stellen.
Tijdens het eerste concertbezoek viel hij halverwege in slaap. Dat bevestigde alleen maar zijn mening, dat deze muziek "toegankelijker" gemaakt moest worden.
Zo werd uit een honderd-tal muziekwerken het volgende gekozen: Er wordt geopend met de zeer bekende Toccata en Fuga van Johann Sebastiaan Bach (1685-1750), een werk dat oorspronkelijk geschreven werd voor orgel. Maar Stokowski, die zelf als organist zijn muzikale leven begon, bewerkte dit tot een orkeststuk voor 100 man!
Aan het begin van de uiteindelijke filmversie zien we Stokowski dirigeren. Langzaam gaat dit beeld over in abstracte beelden en vreemde kleurschakeringen. De muziek, wordt evenmin als het tekenfilmgedeelte verhalend behandeld.Het blijven impressies...
Hierna volgt een suite uit de *Notenkrakers Suite* van Peter Iljitsch Tsjaikowsky (1840-1893). Oorspronkelijk is de muziek gebaseerd op het bekende sprookje van Hauff. Disney schiep zijn eigen verhaal met onder andere het wisselen der jaargetijden en het optreden ener charmante goudvis, waarin de oplettende kijker een Oranjegezinde Cleo (uit Pinocchio) herkent.
Nu is Mickey aan de beurt en wel in Paul Dukas' (1865-1935) *Tovenaarsleerling*. We zien hoe

hij de tovenaar probeert te vervangen, door de bezem middels toverspreuken het werk te laten doen. Hij valt echter in slaap; de bezem die water aandraagt houdt niet meer op. Mickey ontwaakt en ziet de natte boel. Wordt boos en hakt de bezem in splinters; uit iedere splinter ontstaat een nieuwe bezem, die ook water aandraagt.
Het verhaal is gebaseerd op een bekend gedicht van de Duitser Goethe (onder andere bekend van Faust).
Ook de moderne klassieken worden niet vergeten, getuige *Le Sacre du Printemps* van Igor Strawinsky (1882-1971). Deze ingekorte versie van het oorspronkelijke ballet toont ons de "eerste" jaren van onze aarde en diens ontstaan. Het verhaal gaat dat Strawinsky niet zo gelukkig was met deze filmversie van zijn muziek. Toch is hij bij de productie zeer nauw betrokken geweest. Uiteraard is zijn muziek "aangepast" aan de film, maar dat gebeurde bij haast ieder muziekstuk. Men vertelt, dat Disney Strawinsky voor de keus heeft gesteld: "Of accoord met een bedrag van vijfduizend dollar of niets." Het stuk was in Rusland geschreven, dus er rustten geen auteursrechten op...
De volgende scène, de vijfde, toont ons de zesde symfonie van Ludwig van Beethoven (1770-1827). Wil Beethoven met zijn muziek het leven op het platteland illustreren, Disney verplaatst het gegeven naar de Griekse mythologie. Zo zien we een alles behalve nuchtere Bacchus ronddollen op zijn wankeleezeltje Jacchus. Wijn vloeit tijdens deze bacchanale in overvloed.
De ietwat schaars geklede "dametjes" werden op last van de toenmalige censuur van bloemenkransjes voorzien...
Hierna volgt een spectaculair struisvogelballet van Amilcare Ponchielli's (1834-1886) Urendans. Het wordt gevolgd door een "liefdesverklaring" van onze groene vriend Ben Ali Gator aan de pompeus gebouwde prima ballerina Hyacinth Hippo; een nijlpaard gehuld in een te krap tutuutje.
Zelfs enkele verlegen olifanten komen nog een zwierig dansje wagen. Moeten we nog vertellen dat deze groep gewichtige figuren het danstheater langzaam maar zeker in een ruïne herschapen?
Leden van het Russisch Ballet stonden model voor dit hoogtepunt uit de film.
Als laatste zien èn horen we *Een Nacht op een Kale Berg* van Modeste Moussorgsky (1839-1881), waarin – uiteraard – het kwade wordt overwonnen door het goede.
De groteske duivel heeft model gestaan voor *The Black Cauldron*, die in 1985 werd uitgebracht.
De duivelse scène gaat langzaam over in het serene *Ave Maria* van Franz Schubert (1797-1828).
Dit onderdeel heeft de meeste kritiek opgeworpen. Ook al vanwege de nieuwe tekst, die op het Ave Maria werd gemaakt.

"RE-ANIMATIE" IN D-groot.

De nieuwe geluidsmuur van Walt Disney's Fantasia

Filmtechnisch oogt Ave Maria ook niet helemaal perfect. Het geheel is niet zo vloeiend, qua beweging als vele andere onderdelen van de film. Waarschijnlijk komt dit ook, omdat tientallen "dingetjes" over het beeld bewegen.

2e ACTE

Toen de film uitkwam werd hij regelrecht de grond ingeboord. Hoe kon Disney het maken. Om van Stokowski maar te zwijgen. Hem was banaliteit trouwens al vaker verweten.
De muziekliefhebbers wilden hem niet zien; de niet-liefhebbers hoefden hem niet te zien.De theaterroulatie zoals Disney zich voor ogen had gehouden kon hij ook wel vergeten, daar hij toch op de bioscopen was aangewezen. Voor het dure stereo-systeem had men letterlijk en figuurlijk geen oren.
Restte hem nog de film op conventionele wijze uit te brengen en terug te brengen tot 88 minuten.
Maar ook dat heeft het niet kunnen redden.
Dat had wel tot gevolg, dat volgende films, zoals *Dumbo* en *Bambi* veel en veel goedkoper gemaakt moesten worden. Ook de dreigende staking (waaraan de studio van Fleischer ten gronde ging) en het wegvallen van Europa als afzetmarkt (wegens WO II) maakten van deze film een commerciële flop.

NASPEL

Doch ook nu bleek, dat Disney zijn tijd ver vooruit is geweest, want aan het eind van de zestiger en het begin van de zeventiger jaren begon de film te lopen als een trein. Rijen flower-power-figuren en andere cultuurfreaks bevolkten het theater om "Fantasia te ondergaan".
De new-generation had Fantasia ontdekt.
En terecht. Het blijft een pracht van een film, die het behalve in Nederland natuurlijk, overal bijzonder goed doet.

FINALE

Maar hoe goed hij ook is, het geluid heeft de tand des tijds niet kunnen doorstaan.
Vandaar dat men het hart van de film, het geluid dus, als het ware heeft getransplanteerd, oftewel: men heeft aan de bestaande film een totaal nieuwe soundtrack toegevoegd.
Men heeft meteen maar van alle nieuwe technieken gebruik gemaakt om hem weer voor generaties geschikt te maken. Dus Dolby en digitaal (trouwens Disney's *The Black Hole* was de eerste film die digitaal werd opgenomen).
Voor de directie werd niemand minder dan Erwin Kostal aangezocht. Behalve het dirigeren van talloze Disney-films,heeft hij ook *The Sound of Music* en *The West Side Story* op zijn naam staan.
Het was een moeilijke taak, daar men wel van het oude geluid moest uitgaan. Je kunt niet zomaar een ander tempo of iets dergelijks aanbrengen. Hoewel men wel enkele vrijheden heeft genomen om details, onder andere in orkestraties, te veranderen.
Bestaat een gewoon orkest uit een man of vijftig, Stokowski had honderd muzikanten tot zijn beschikking. Erwin Kostal gaat nog verder en laat honderd-zeven-en-twintig orkestleden aan het "woord".
Zo heeft een oud parade-paardje weer een goede opfrisser gehad. Bij Disney denkt men over een soort vervolg op deze film, te weten: *Musicana*...

Maar wat vond Disney zelf van *Fantasia*?
In 1961 zei hij het volgende: "Oh, Fantasia! Well, we made it and I don't regret it. But if we had it to do all over again, I don't think we'd do it."
Dus...

door Har Brok

BOMMEN EN GRANATEN

NADER TOT KUIFJE(7): BOMMEN EN GRANATEN

De reeks *Nader tot Kuifje*, begonnen in *Stripschrift* 53/54 (1973), telt inmiddels om allerlei redenen heel wat meer jaren dan afleveringen. In die leemte werd echter voorzien door een stroom van publikaties van anderen, maar ook daar is een kentering in gekomen. Met het ter ziele gaan van *Striprofiel* verdween *Het Laatste Bericht*, waarin Ernst Pommerel Kuifje op de voet volgde. Evenmin werd nog iets vernomen van *Het Maandelijkse onderhoud* van Pommerel na het eerste nummer van januari 1987 en al even geruisloos verdween *Berichten uit Molensloot* na vier nummers (1985).

Reden genoeg dus om de reeks *Nader tot Kuifje* weer op te vatten. De stroom, om niet te zeggen: stortvloed, van Franstalige publikaties sinds de dood van Hergé alleen al (de reeks: *L'oeuvre integrale d'Hergé* van Rombaldi / Casterman en *Bibliothèque de Moulinsart* van Casterman), verdient een Nederlands lezerspubliek en schreeuwt om reakties. In dit kader heb ik besloten zo mogelijk in elk komend nummer vriend en vijand nader tot Kuifje te brengen, waarbij ik ook bereid ben op uw reakties in te gaan. Schroom dus niet en overstelp de redaktie (Postbus 4835, 1009 AV Amsterdam).
In deze aflevering wil ik ingaan op een brief van Flip Krabbendam, die me ook inspireerde de reeks voort te zetten. Krabbendam schrijft: "Lezend in een vooroorlogs boekje over 'Ninon de Lenclos' kwam ik de uitdrukking 'bombes et grenades' tegen, maar dan in een heel andere context dan ik gewend was, namelijk als krachtterm van Haddock. 'Bombes et grenades' slaat hier op een vrouw. Met het woordenboek erbij kom ik op het volgende: 'bombe' betekent weliswaar bom, maar 'bombé' betekent 'gewelfd' en 'bombement' betekent 'welving' of 'ronding'. Verder betekent 'grenade' niet alleen 'Granada' (in Spanje), 'handgranaat' of

'granaatappel', maar ook 'granaatvormig sieraad'. De juiste vertaling lijkt me in dit verband 'rondingen en granaatvormige sieraden'. Zou dit ook niet zijn waar Haddock op doelt? Hij is per slot een zeeman. Misschien in 'bombes et grenades' een uitdrukking die zo oud is dat men hier bij de officiële vertaling niet meer aan gedacht heeft? Of is hier sprake van 'kuising'? Een kopie van de voorkant van het boek en van de betreffende passage heb ik hierbij gevoegd."
Wie dit leest moet zich kunnen voorstellen waarom Hergé zich zo opgewonden heeft over *Tintin en Suisse* en de latere seksparodieën van Kuifje. In werkelijkheid bestaan Haddocks ontelbare 'bommen en granaten' namelijk alleen in de Nederlandse vertalingen van de avonturen van Kuifje (noot 1). Men kan dat zo nagaan in de Franse albums, maar voor wie die recente drukken niet vertrouwt, kan ik verwijzen naar de originele publikatie van *Het Geheim van de Eenhoorn*, het tweede album waarin Haddock optreedt. Waar de huidige Nederlandse versie 'duizend bommen en granaten' heeft, staat in het origineel respektievelijk 'mille millions de mille sabords' (2x) en 'mille sabords' (4x). Voor

Duizend miljoen bommen en granaten! Als ik het stuk koolwaterstof-extract in handen krijg, dat die kletspraatjes in elkaar heeft getimmerd dan

duizend bommen' staat 17 maal 'milles sabords' en 1 maal 'tonnerre de Brest'. 'Tonnerre de Brest' staat nog 1 maal voor 'bommen en granaten', 'honderd duizend bliksembommen en dondergranaten' beantwoordt aan 'millemillions de mille sabords' (4x) enzovoorts, want in dit album gaat Haddock ongeremd te keer.
Nergens echter iets van 'bombes et grenades' in zijn Franstalig jargon. Hooguit kan men vaststellen dat de Nederlandse vertaler een flink aantal 'bommen en granaten' verduisterd heeft (zie noot 1).

De onbestaanbare rekonstruktie van Krabbendam doet denken aan wat oudere beschuldigingen van Anton Hermus (noot 2). In een uitgave van circa 1936 van *Uit het leven van Dik Trom* door C.J. Kievit trof hij de term "Duizend bommen en granaten" aan. Hermus trekt daaruit de konsekwentie dat Herge' "gestraft dient te worden voor deze schaamteloze vorm van literair plagiaat uiteraard". Men ziet dat Hermus de zaken anders aanpakt dan Krabbendam. Hij stelt het als volgt: "Herge' weet donders goed dat hij gepikt heeft", maar het eerste optreden van Haddock vond plaats in Le Crabe aux pinces d'or (oktober 1940 - oktober 1941 in Le Soir Jeunesse). Men moet dan aannemen dat de Franstalige Hergé, die met moeite een zeer gebrekkig Vlaams-Brussels dialekt sprak, in 1936 of eerder Dik Trom las (dus minstens 4 jaar vóór de schepping van Haddock) en dat hij besloot de aangetroffen 'duizend bommen en granaten' te plagiëren als 'mille sabords', waardoor de vertaler van De Krab met de gulden scharen in 1947 weer op 'duizend bommen en granaten' uit kon komen... Je moet het maar verzinnen! Als er dan toch gestraft moet worden dan komt Hermus daarvoor als eerste in aanmerking.

1) H. Brok: 'Verrijk uw woordenschat. Duizend bommen en granaten', in: *Kuifje van leerlingjournalist tot wereldberoemd reporter.* (Zeist) 1979, bladzijden 28 - 31.

2) A. Hermus: 'Riemen vast, luiken open', in: *Het Brillantinepotje* jaargang 4 (1980) nummer 10, bladzijden 9 - 11.

BOEKEN IN HET KORT

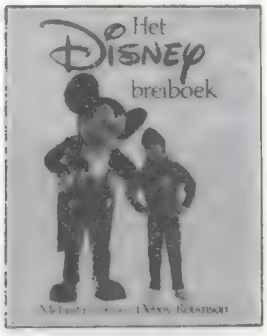

Het Disney breiboek

Melinda Coss en Debby Robinson
H.J.W. Becht 1988
ISBN: 90 230 0659 3
Prijs f 34,90 (96 pagina's, kleur, paperback)

In het Disney breiboek staan modellen met veel verschillende Disney-figuren voor alle leeftijden en maten. Ze vallen onder het copyright van de Walt Disney Company. Het zijn bijzondere truien, vesten, kinderpakjes en andere attributen als Donald Duck sokjes en Mickey Mouse wanten, een Sneeuwwitje slipover, een Jungleboek trui.
Het boek begint met een uitgebreide inleiding in breitechnieken. Als je de heldere met tekeningen verrijkte tekst leest, wordt het breien van een dergelijk patroon zo eenvoudig dat elke stripliefhebber binnenkort in een 'echte' Disneytrui kan lopen. De patronen zijn kort en duidelijk beschreven. De telpatronen staan in kleur in het boek. De door de Disney Company goedgekeurde garens/kleuren kunnen in Engeland bij Melinda Coss in kant en klare pakketten worden besteld. De Nederlandse uitgever geeft zelf een lijst van vergelijkbare, in Nederland goed verkrijgbare wol.
Het enige nadeel is dat kindertruien met dikke wol gebreid worden, waardoor de figuren grof worden en niet mooi uitkomen. Bij de grotere truien en vesten is dat anders omdat de afbeeldingen ook groter zijn.
Elke Disney liefhebber – zeker als ze kinderen hebben – zal toe moeten geven aan het heilige moeten. Het boek hoort in je verzameling.

Bab El-Mandeb

Attilio Micheluzzi
Casterman 1988
Prijs f 29,90 (111 pagina's, kleur, hardcover)

Veel Italiaanse literatuur betreft de oorlog. Wanneer we vooral de literatuur bekijken, schijnt 50% van de Italianen in het verzet gezeten te hebben. Zo niet Bab El-Mandeb. Micheluzzi zet ons een dagboekroman, zij het vanuit een alwetend perspectief, voor, waarin weliswaar niet apert het fascisme beleden wordt, maar evenmin echt veroordeeld.
De rode draad van het verhaal is de diefstal en smokkel van twee Rolls-tanks uit Egypte naar Ethiopië op het moment, dat de Italiaanse oorlogsverklaring in de lucht hangt.
Betrokken hierbij zijn een italiaanse anarchist, een Egyptische buikdanseres en een gefrustreerde Engelsman, die wel het uiterlijk, maar niet de klasse en de opvoeding van de typische aristocraat heeft. Tijdens de reis pikken ze nog een Engels aristocrate op, die fascistische sympathieën blijkt te hebben.
Ondanks te leveren gevechten en strijd om het bestaan, is het verhaal te sober om een avonturenroman te heten.
Mooi getekend, verrassende karakters: in ieder geval aan aanrader voor de liefhebbers van het "Italiaanse" genre.

PdB

Sjors en Sjimmie 15: Amigos

diverse tekenaars en scenaristen
Oberon 1988
Prijs f 7,50 (48 pagina's, kleur)

Sjors en Sjimmie heet sinds februari het blad Eppo Wordt Vervolgd. Het blad werd genoemd naar één van de populairste series in Eppo Wordt Vervolgd en om in elk nummer behalve een gag ook een kort verhaal van het tweetal te plaatsen moest de paginaproductie aanzienlijk worden opgevoerd. Er zijn momenteel verschillende mensen met de strip bezig om dit te realiseren. Hierbij zijn niet Wilbert Plijnaar, Jan van Die en Robert van der Kroft. De korte verhalen worden in een Spaanse studio getekend.
Zeven verhalen zijn gebundeld in *Amigos* en hoewel de moeite om er iets van te maken aan de verhalen is af te lezen, is toch te merken dat het oude team er niet meer aan werkt. Verschil in tekenstijl is alleen door kenners goed te zien, maar het ontbreekt in de verhalen van *Amigos* aan de sfeer die zo kenmerkend was voor Sjors en Sjimmie zoals de strip er de afgelopen jaren uitzag.

HP

Blauwbloezen: "The show must go on" (deel 28)

Cauvin & Lambil
Dupuis 1988
Prijs f 7,50 (48 pagina's, kleur)

"The show must go on", zo moeten Cauvin en Lambil over hun Blauwbloezen-reeks hebben gedacht, want onlangs verscheen alweer het 28e album in deze serie. "The show must go on" is ook de titel van het album dat ons tracht tussen al het strijdgewoel een vleugje cultuur bij te brengen. Het verhaalbegint wanneer de generaal van een zakenreis naar Washington terug keert en zijn manschappen als een zootje ongeregeld aantreft. Om het moreel van de troepen wat op te vijzelen, wordt sergeant Chesterfield opgedragen een ontspannende voorstelling te verzorgen. Achtereenvolgens zien we het optreden van de zangers van het Blauwe leger en de opvoering van het toneelstuk 'Cid' van Corneille.
Zonder succes. De homofiele dans-ster Zizi-Asphodéle lijkt uitkomst te bieden. Het wordt sergeant Chesterfiled echter iets te heet onder zijn voeten wanneer 'The incomparable Zizi-Asphodéle' verliefd wordt op zijn "grote beer"...
Leuk zijn de dialogen tussen de balletdanser en sergeant Chesterfield. Al moet er natuurlijk even op gewezen worden dat bij deze het vooroordeel dat balletdansers bij voorbaat als verwijfde homosexuelen bestempeld, onterecht is. Maar "allà", zoals onze Belgische lezers zullen beamen, het blijft een zeer humorvol album.

PB

De lotgevallen van Julius Antoine deel 2: Het huis

Rossi & Létendre
Titanic 1988
Prijs f 15,90 (48 pagina's, kleur, hardcover)

Enkele jaren zijn voorbijgegaan sinds Julius Antoine werd beschuldigd van de moord op Lea. Hij wordt naar Lyon geroepen waar zijn moeder op sterven ligt. Julius heeft zijn moeder, zijn zus Celine en zijn broer Francis in jaren niet gezien. De konfrontatie met hen is ook een hernieuwde konfrontatie met zijn verleden. Het sterfproces van mevrouw Antoine wordt versneld. Eén van haar kinderen vergiftigt haar. Maar wie? Julius Antoine is de eerste verdachte.
Het Agatha Christie-gegeven van *Het huis* wordt door Rossie en

BOEKEN IN HET KORT

Létendre gecombineerd met een meer psychologische benadering zoals Patricia Highsmith die heeft. Geen van de personages is wat algemeen gezien wordt als normaal. Door middel van flashbacks en dialogen kregen de hoofdpersonen karakter.
Het huis is een knap geconstrueerde vertelling. Nog hechter opgebouwd dan *Lea* en nog duidelijker gevisualiseerd door Rossi. De handeling speelt zich op verschillende plaatsen en in verschillende tijden af. De gedachten van Julius Antoine als hij op de vlucht is voor twee hem achtervolgende rechercheurs verbinden de scènes met elkaar. Die manier van vertellen sleept de lezer mee alsof hij zit te kijken naar een goed gefilmde thriller. Je legt *Het huis* geen moment opzij voordat je toe bent aan de dramatische ontknoping. Vakwerk.

HP

Uitverkocht Follies 1 en 2
diverse auteurs
Loempia 1987
Prijs f 16,90 (120 pagina's, kleur)

De vraag wat erotiek en wat pornografie is, is niet eenvoudig te beantwoorden. Erotiekbeleving is een heel persoonlijke zaak. Eenzelfde beeld kan de ene persoon in opperste staat van opwinding brengen, een ander zal getroffen worden door de schoonheid ervan, terwijl een derde alleen walging voelt opkomen.
De vier eerste delen in de serie *Follies* geven een vrij breed beeld van wat we onder erotiek zouden kunnen verstaan en daarbij beschouw ik pornografische strips als strips met in de eerste plaats een prikkelende werking, terwijl erotische strips strips zijn met seks, erotiek als een hoofdthema. Met deze definitie zijn alle delen van de Follies-serie erotisch.
Alfonso Font heeft een lacherige benadering van seks. Seks komt in de korte *Carmen Bond*-strips (telkens vier pagina's) over als iets waar vooral en dan liefst stiekum om gelachen kan worden. Ongeveer zoals op een bepaalde leeftijd jongetjes foto's van blote vrouwen bekijken. Doordat Carmen Bond door een Indische magiër in trance is gebracht, beleeft zij in haar gedachten erotische avonturen op verschillende plaatsen en in verschillende tijden. Alle verhaaltjes zijn flauw en tonen een nogal krampachtig soort humor. Heel andere koek zijn de fantasieën van Phillippe Cavell zoals die zijn uitgebeeld in *Jessica Ligari* (let op de woordspeling!). In dit boek wordt een nachtmerrie-achtige wereld uitgebeeld waarin mensen door chirurgische ingrepen zijn gemaakt tot monsters met sterk vervormde geslachtsdelen en borsten. Om misselijk van te worden. Door zijn manier van tekenen die heel "vaag" is, nodigt Cavell uit tot goed kijken, waardoor de gruwelijkheid van de beelden versterkt wordt.
De meester van de erotische strip is George Levis. Van hem verscheen al veel werk in de zwarte reeks van Sombrero en ook zijn werk *Betrapt!* is van een elegantie en sfeer die Levis werk zo aantrekkelijk maakt. Levis humor is veel subtieler dan die van Font en zijn stijl heeft zwier. Levis wordt nergens pervers, zijn verhalen hebben een vleugje bondage, een beetje homosexualiteit en verder hebben ze een uiterst eenvoudige opbouw. Er wordt gevreeën, er wordt betrapt, er wordt gechanteerd, wat Levis hoofdpersonen verder allemaal doen doet niet ter zake, hun erotische leven staat centraal. Niet direkt een erotische thema heeft *Marilyn Avenue* van Schetter, alhoewel... de persoon Marilyn Monroe weer alles met erotiek te maken heeft. Marilyn Monroe lijkt in dit verhaal niet dood te zijn en een journalist gaat op zoek naar de vrouw die beweert Marilyn te zijn, maar is ze het ook? *Marilyn Avenue* is een ouder verhaal van Schetter en als in zijn serie *Cargo* is erotiek constant aanwezig in zijn tekeningen. In *Cargo* vind ik dat vervreemdend werken, maar in deze strip past het perfekt bij het thema.

De vier besproken stripalbums werden voorgepubliceerd in twee tijdschriften in boekvorm *Follies* die in de loop van 1987 verschenen. Hierin kon u verder ook werk aantreffen van Manara, Panizzas *Liefdesconcilie* en het fraaie *Interieurs* van Floch. De serie *Follies* werd in de loop van 1988 uitgebreid met zes delen.

HP

Betrapt!
George Levis
Loempia 1987
Prijs f 9,90 (48 pagina's)

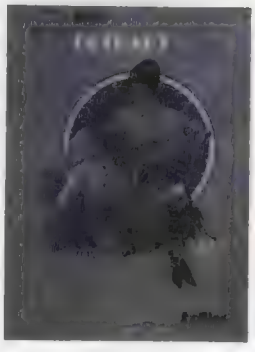

Marilyn Avenue
Michel Schetter
Loempia 1987
Prijs f 9,90 (48 pagina's)

Carmen Bond
Alfonse Font
Loempia 1987
Prijs f 9,90 (48 pagina's)

(Advertentie)

WONDERLAND
STRIPS EN SCIENCE FICTION
GESPECIALISEERD IN COMICS
SOEMBAWASTRAAT 54A 1095 XC AMSTERDAM
020-94 35 62

BOEKENLIJST HET STRIPSCHAP

22 Jaar Stripschrift heeft naast 217 nummers van het blad zelf ook acht verschillende Stripschriftspecials opgeleverd.
Drie daarvan zijn uitverkocht, maar de overige 5 zijn tegen sterk gereduceerde prijzen bij Het Stripschap te koop.
De oude prijzen waren f 19,50 en f 25,00
NU

1 voor f 10,00
3 voor f 25,00

alle 5 voor f 40,00

Verkrijgbaar zijn:

1 Suske en Wiske
2 Lucky Luke
3 Sjors en Sjimmie van de Rebellenclub
4 Vrouwen van papier
5 Carl Barks en de mythe van Walt Disney's Donald Duck

Hoe te bestellen?

Al deze Stripschriftspecials zijn te bestellen door het verschuldigde bedrag over te maken op postgiro 3291121 of AMRObank 46 28 09 498, beide ten name van Het Stripschap te Amsterdam.
U krijgt de specials dan na ongeveer één maand thuisgestuurd.
Het Stripschap betaald de portokosten, daarom graag drie of meer nummer tegelijk bestellen. Bij bestellingen onder de f 12,50 wordt u verzocht f 2,50 als bijdrage in de portokosten te betalen.

Nederlands Centrum voor Belangstellenden in Strips
POSTBUS 11335, 1001 GH AMSTERDAM

NIEUWS

STRIPTEKENWEDSTRIJD

Het Stripschap organiseert, net als vorig jaar in samen werking met Betapress een striptekenwedstrijd. Het scenario dat door de deelnemers getekend moet worden, is dit jaar gemaakt door Willem Ritstier die samen met René Uilebroek ook voor de illustraties heeft gezorgd. In tegenstelling tot vorig jaar, toen alleen de leerlingen van de scholen uit de omgeving van Den Haag mee mochten doen, mag nu iedereen meedingen naar de hoofdprijs 'Je eigen gewicht in strips'. Om zoveel mogelijk mensen te bereiken heeft Het Stripschap de Veronica gids en het blad Veronica Club bereid gevonden om twee pagina's aan de wedstrijd te besteden. De prijs wordt op de Strip-3-daagse 1988 uitgereikt en er wordt een overzicht van de strippagina's tentoongesteld. Voor wie aan deze wedstrijd mee wil doen en de Veronica-gids niet leest drukken wij het te tekenen scenario hier af. Inleveren voor 21 oktober bij Het Stripschap, striptekenwedstrijd, Postbus 11 335, 1001 GH Amsterdam.

Plaat 1 In een huiskamer zitten Jeroen en Bea de krant te lezen en Jeroen reageert heel enthousiast op een advertentie. *Jeroen:* Gaaf! Ze zoeken nieuw talent bij de omroep, daar ga ik op solliciteren. *Bea:* Goed idee, dan ga ik met je mee!	Plaat 2 Bea en Jeroen hollen de deur uit, terwijl zij hun jassen aantrekken. *Jeroen:* Snel! Misschien zijn we wel de eerste!	Plaat 3 Bea en Jeroen komen bij het omroepgebouw aan en zien een grote menigte mensen voor de deur staan. *Bea:* Dus niet! Het lijkt er meer op dat wij de laatste zijn.
Plaat 4 Je ziet aan Jeroen z'n gezicht, dat hij een plan heeft. *Jeroen:* Wacht eens, ik heb een goed idee... Let op, zusje.	Plaat 5 Jeroen rolt over de grond en doet net alsof hij buikpijn heeft. Iedereen kijkt naar hem. *Jeroen:* Auw,auw, mijn buik doet zo'n pijn! Vlug, breng me naar binnen!	Plaat 6 Een man dringt zich door de mensenmassa naar voren om bij Jeroen te komen. *Jeroen:* AUW! MIJN BUIK!! *Man:* Pardon mag ik er even langs?
Plaat 7 De man knielt neer naast Jeroen en voelt aan zijn buik. *Jeroen:* Auw, auw, dat doet zeer... vlug breng me naar binnen! *Man:* Aha, precies wat ik dacht. Kan iemand mij even helpen....	Plaat 8 Samen met iemand anders draagt de man Jeroen naar een auto toe en Jeroen kijkt verschrikt. *Man:* ...want deze jongen moet zo snel mogelijk naar het ziekenhuis toe. *Jeroen:* ZIEKENHUIS? IK?!! NEE, HO... WACHT EVEN...	Plaat 9 De auto rijdt weg en Jeroen kijkt heel ongelukkig door de achterruit.
Plaat 10 In de studio van een actualiteitenrubriek zit een tv presentator. *Presentator:* ....en voor een reportage schakelen we nu over naar onze nieuwe medewerkster...	Plaat 11 Je ziet Bea staan, als presentatrice en ze spreekt tegen de camera. *Bea:* ..en ik sta hier in Medisch Centrum Oost-West, om iemand te interviewen...	Plaat 12 Bea staat op een ziekenzaal, naast het bed van Jeroen, die heel zuur naar zijn zus ligt te kijken. *Bea:* ...die vanmiddag een acute blindedarm-operatie heeft ondergaan.

Scenario Striptekenwedstijd (één pagina gag)

NIEUWS

NEDERLANDSE FILMDAGEN

22 tot 28 september worden in 't Hoogt in Utrecht de Nederlandse Filmdagen gehouden. Tegelijkertijd viert het Holland Animatie zijn 15 jarig bestaan door aan elke hoofdfilm een voorprogramma te leveren. Zij hebben hiervoor 15 films uit hun 15 jarig bestaan gekozen. Daarnaast hebben een aantal leden een speciale leader gemaakt om het voorprogramma in te leiden.
Op deze filmdagen gaan ook twee nieuwe animatiefilms in premiere:
–Pas de Deux van Gerrit van Dijk en Monique Renault een 5 minuten durende film over de verhoudingen tussen man en vrouw.
–De schrijver en de dood van Paul Driessen die vorig jaar voor zijn gehele oeuvre een Annie Award heeft gekregen en zich hiermee in de rij van Walt Disney en Fleischer heeft geplaatst.
Voor meer informatie t Hoogt 030 - 322 684.

PD

ASTERIX IN BRAILLE

In Frankrijk is onlangs een Asterix verhaal voor blinden verschenen. De tekeningen zijn in relief en de tekst in braille. Het verhaal *Astérix par Toutatis* is speciaal gemaakt en komt niet in de normale serie uit. Deze zeer bijzondere uitgave is tot stand gekomen in samenwerking met Uderzo en het d'Olivier Poncer, een instituut voor blinden.
Voor geïnteresseerden; de uitgever is Chardon Bleu; het boek heeft 32 pagina's en kost 185 francs. Alleen zal men braille in het Frans moeten kunnen lezen daar het boek waarschijnlijk niet in Nederland uitkomt.

PD

STRIPTUUR

Op dinsdag 5 juli 1988 zag Nederlands jongste amateur stripblad – *Striptuur* genaamd – het licht. In het Haagse café "Le Perroquet" werd tijdens de officiële perspresentatie het eerste nummer uitgereikt aan ex-Taptoe striptekenaar Joop Mommers.
Striptuur is een tweemaandelijks verschijnend blad, dat f 4,95 kost en het (onbekende) talent een publikatiemogelijkheid biedt.
Het eerste nummer ziet er uitstekend uit, 32 pagina's zwart/wit, in offset gedrukt met de steunkleur geel op het omslag. De layout is sober en degelijk gehouden. In dit nummer komen er acht tekenaars aan bod (onder anderen Rudy Hulleman, Striprofiel), allen van een redelijk professioneel niveau. Opvallend is het werk van Leon Brinkman (Manara-achtig) en Jan Capel. Verder een 5 pagina's lang interview met Joop Mommers. Interessant, want als je geen jonge schoolgaande kinderen hebt, zie je eigenlijk nooit iets van de striptekenaars die voor de Malmberg jeugdbladen werken.
Al met al zijn de initiatiefnemers John Erkelens en N.F.M. van Mill in hun opzet geslaagd. Hopelijk is het blad een lang leven gegund, kopen dus!

TP

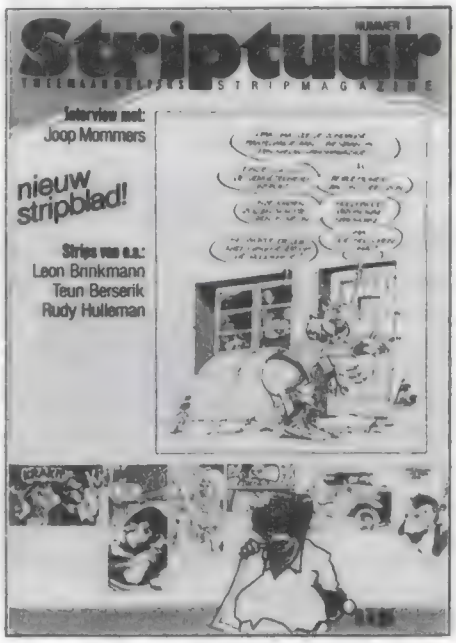

WERELD VAN DE STRIP

Bij Uitgeverij Van Holkema & Warendorf zijn tot nu toe drie delen verschenen in de serie "De Wereld van...", een reeks boeken van auteur Thomas Leeflang die handelt over films en aanverwante zaken.
Na de eerste drie delen – De Wereld van Laurel & Hardy, De Wereld van de Comedy en De Wereld van de Glamour – zal de reeks, in de eerste week van oktober, worden gecontinueerd met een vierde deel: De Wereld van de Strip.
In deze uitgave probeert de auteur de wisselwerking tussen strip en film tot uitdrukking te brengen. Er worden dan ook voornamelijk strips besproken die zijn gemaakt naar aanleiding van een film of andersom. Voorbeelden hiervan zijn: Dick Tracy, Tarzan, Superman, Batman, Spiderman, Flash Gordon, Jungle Jim en Woody Allen. Ook zal dieper worden ingegaan op het blad MAD, waarin regelmatig, door bijvoorbeeld Mort Drucker, op karikaturale wijze met films wordt omgesprongen.
Tevens is een artikel gewijd aan de vorig jaar overleden tekenaar Henk Albers. "Albers viel op door zijn grillige carrière, waarin het hem toch gegund was te werken met meesters als Morris en Disney", aldus Leeflang. Er wordt gebruik gemaakt van bandopnamen en origineel materiaal uit het archief van Stripschrift-medewerker Rein van Willigen.
Uitgeverij Van Holkema & Warendorf, zelf onderdeel van het Standaard-concern, eiste van de auteur een bijdrage over Suske & Wiske. Aangezien de oorsprong van de strip al vele malen is beschreven, heeft hij voor deze bijdrage Vandersteen een tijd gevolgd bij onder andere de onthulling van het Sus & Wis-beeld en de presentatie van de Sus & Wis-postzegel. Verder wordt in het artikel de naam van het eiland Amoras verklaard. Het was voor mij een verrassing te vernemen dat dit eiland niets meer is dan een omgekeerd puddinkje (Saroma). Voor U ook?

AvO

EEN JAARBOEK VOL TEKST

Voor het 5e achtereenvolgende jaar verscheen bij uitgeverij Arboris het Stripjaarboek. Stripjaarboek 87/88 is een goed gevuld boekwerk geworden. Naast de bekende rubrieken: Het jaar in woord en beeld; De strips van 1987; De Stripwinkelgids en De evenementen zorgden 8 Stripschrift redacteuren voor een gevarieerde inhoud. Artikelen zijn te vinden over Sjors & Sjimmie, E.P. Jacobs, De jeugd- en de volwassen stripbladen en Europese strips in de V.S.. Naast de artikelen nog vier interviews: Windig & de Jong, Bob de Moor, William Vance en Mézières.
Een flink brok tekst waarmee degenen die Stripschrift een half jaar gemist hebben weer wat in kunnen halen.

HP

BOES OP TV

De strip Boes van Wil Raymakers heeft het tot tekenfilm geschopt. Vanaf 6 oktober 1988 zendt de VARA elke zondagavond om 18.45 uur een aantal episodes van ongeveer 15 minuten uit. De VARA heeft 104 afleveringen aangekocht. De filmpjes zijn vervaardigd in Japan. Ze zijn of worden in Japan en in verscheidene Europese landen uitgezonden. Waar zij, hoe kan het ook anders, Ox-tail worden genoemd.

TS

CIRCUS TWEEMAANDELIJKS

Vanaf augustus verschijnt het Franse tijdschrift Circus tweemaandelijks. Prijs en omvang blijven gelijk maar de strips gaan verschijnen als komplete verhalen of maxi-hoofdstukken. Eén van de belangrijkste redenen voor mij om Circus te lezen was de grote hoeveelheid informatie die erin stond. Die zal nu uit het blad verdwijnen en dit najaar terecht komen in een nieuw tijdschrift wat een Glénat special wordt voor de stripwinkels.

HP

NIEUWS

OBERON STOPT BOEKUITGAVEN GILLES DE GEUS

Oberon is gestopt met de boekuitgaven van Gilles de Geus. *Hanco Kolk* en *Peter de Wit* zullen het vierde deel, *De Revue,* in eigen beheer uitgeven. Op dit moment moet het boek ongeveer in de winkels liggen. Het volgende verhaal, *De Batavia,* zal vanaf het einde van dit jaar weer twee-wekelijks in Sjors & Sjimmie te bewonderen zijn.
De korte verhalen van Gilles worden op dit moment gepubliceerd in Minitoe.

AvO

DON LAWRENCE FANCLUB

Kortgeleden verscheen het nieuwste nummer van Thunder, het blad van de Don Lawrence Fanclub.
In dit blad wordt medegedeeld dat het hier tevens het laatste nummer betreft in deze vorm. Volgens de voorzitter van de club zijn de kosten, rond de 4000 gulden per nummer, niet meer op te brengen door de 750 leden. Wel zullen er speciale zogenaamde DLF-infobulletins gaan verschijnen met veel info over Lawrence, maar waarin geen strips zullen worden gepubliceerd. De strips zullen verschijnen in de Don Lawrence Collection, een nieuw op te zetten album-reeks. Hoe nu verder met de leden die al hadden betaald voor een jaar Thunder? Simpel. Als U meer dan één Thunder tegoed had, wordt Uw lidmaatschap gratis een jaar verlengd. Indien U nog maar 1 Thunder tegoed had, zult U genoegen moeten nemen met een 'speciale' litho die bij de laatste Thunder werd meegestuurd.
In mijn exemplaar zaten maar 17 kreukels. Toch netjes.

AvO

LUCCA AFGELAST

Het 22e stripfestival van Lucca, dat de eerste week van november gehouden zou worden, gaat wegens organisatorische problemen niet door. Een strop voor de Nederlandse delegatie die dit jaar het festival bij zou gaan wonen. Deze ploeg bestond uit Gerrit de Jager, Hans Kresse, Peter de Smet en Dick Matena met als captain Frits van de Heide. Nu kunnen ze toch nog naar de Strip-3-daagse.

HP

FRANKA

In onze brievenbus werd het nieuwste nummer van de Franka-Info-Krant gedeponeerd. Het tweede nummer van de tweede jaargang alweer. Het grootste gedeelte van het nummer is gewijd aan luchtschepen. Henk Kuijpers nam zelf 12 pagina's voor zijn rekening, waarop hij een overzicht biedt van de vele malen dat luchtschepen onderdeel uitmaakten van zijn strips en illustraties.
Nog steeds een leuk blaadje, maar slecht geproduceerd.

Inlichtingen: Arthur Griffioen, Koningsstraat 20, 1213 AX Hilversum, tel. 035-43153

AvO

MICKEY MOUSE 60 JAAR

Op 17 november viert de hele wereld 'feest'. Mickey Mouse wordt 60 jaar . Nu is dit niet iets bijzonders. Elk jaar viert er wel een Disney held zijn zoveelste verjaardag. We hebben ze geloof ik allemaal wel zo'n beetje gehad. Het wachten is nu op de volgende decennia-, kwart-, halve-, drie-kwart- of hele eeuwfeesten om de herhalingen te vieren.
Maar goed, dit jaar wordt Mickey Mouse 60 jaar. En het wordt gevierd. Het winkelcentrum de Lijnbaan in Rotterdam organiseert met medewerking van Oberon een Mickey Mouse maand die loopt van 29 oktober tot 19 november. De Lijnbaan wordt leuk aangekleed met grote Mickey Mouse figuren; de Disney helden zullen er acte de présence geven; er is een speciale kleurwedstrijd voor kinderen en in de etalages veel, zeer veel Mickey Mouse merchandising. En dat is natuurlijk het belangrijkste. De Mickey Mouse merchandising beleeft gouden tijden en het is altijd leuk om al deze zaken nu eens bij elkaar te zien. Het zal er in ieder geval gezelliger op worden. Maar wat mij nu het meest verbaast is dat de commercie bijna altijd bij Disney blijft hangen. Waar blijven de verjaardagsfeesten van andere striphelden. Voor degenen die het interessant vinden geef ik nu een paar data. Als je er meer weet, stuur ze op, graag met bronvermelding.

10 januari	*1989*	*Kuifje 60 jaar*
29 oktober	*1989*	*Asterix 30 jaar*
30 maart	*1990*	*Suske & Wiske (Rikki & Wiske) 55 jaar*
12 december	*1990*	*Jan, Jans en de kinderen 20 jaar*
16 maart	*1991*	*Tom Poes 50 jaar*

MATENA TEKENT WEER GROTE PYR

Zojuist is bekend geworden dat Dick Matena weer begonnen is aan een nieuw verhaal van zijn oude held *Grote Pyr*.

Matena: 'Twee jaar geleden werd het lijk van Grote Pyr opgedolven door *Carlsen Verlag* in Duitsland. Zij hebben toen deel 1 opnieuw uitgegeven. Een half jaar later volgden Denemarken en Finland. Ik vond dat niet meer dan een leuke grap. Toen kwam plotseling, voor het eerst in kleur, ook deel 2 uit in die zelfde landen. Daarna is Nederland ook mee gaan draaien, dus dat waren plotseling vier edities. Tot mijn grote verbazing gaan ze nu deel 3, *De Zoon van De Zon*, ook uitgeven en dat is maar een verhaal van 36 pagina's. Het gaat in Duitsland in oktober verschijnen. Alles bij elkaar is dat dus best wel een aardige oplage en toen dacht ik: laat ik daar maar weer eens wat aan gaan doen. Dus vandaar dat ik een nieuw verhaal ben gaan maken. Ik heb eerst geïnformeerd of er interesse was bij Oberon. Dat zat wel goed, omdat ze het gelijk aan het buitenland kunnen verkopen. Vandaar dat dus ergens volgend jaar het nieuwe verhaal, *De IJzeren Dame*, in Sjors & Sjimmie komt te staan. Ik werk eraan tussen de bedrijven door.
Tevens ben ik bezig aan een verhaal voor Casterman dat gaat over *Van Gogh*. Het wordt iets in de trant van *Edgar Allen Poe*. Ook heb ik Kruimeltje bewerkt voor Donald Duck. Het zal gepubliceerd gaan worden vanaf week 46. De bedoeling is om *Dik Trom* en *Pietje Bell* ook te gaan doen, maar dat is nog niet helemaal zeker. Ik hoop in januari aan Dik Trom te beginnen. Het zijn bewerkingen van drie klassieke jeugdboeken die ik leuk vind. Ik heb daar nostalgische herinneringen aan. Bij Donald Duck gaan ze de produktie van strips terugbrengen en het is nog niet zeker of ik wel met *De Grote Boze Wolf* doorga. Grote Pyr komt dus in zekere zin goed uit.
Tot mijn grote verbazing is die strip na 15 jaar weer gaan lopen, dus misschien ga ik na het verhaal waar ik nu aan bezig ben wel door aan het volgende. Niet iedereen krijgt zo'n herkansing!
Bij wijze van voorproefje plaatsen wij op de volgende pagina's de eerste tekeningen van Grote Pyr en Kruimeltje.

AvO

© Dick Matena/Oberon

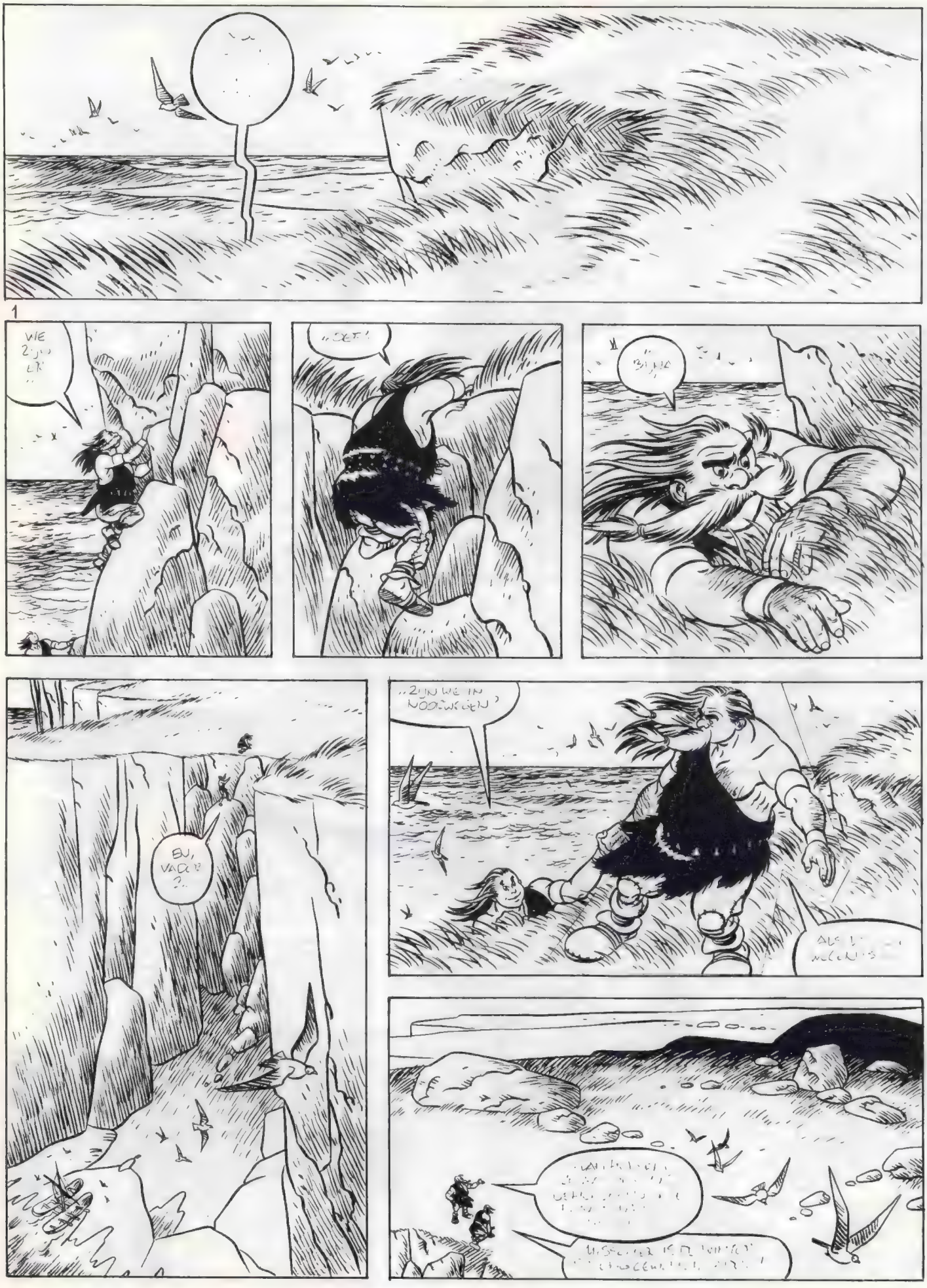

GROTE PYR, De ijzeren dame.

MAAR ALS ER HOOR-
NIKS TEN
JA JA,
DOE DAT DAN NU
NEE! WE MOE-
MAAR HIJ ZAG ER
ALS JIJ NIET ONZE LANGE
MAAR NA UREN EN
NIKS' GEEN
IN IEDER
OJA' GEWELDIGE VECHT
OOK VERHALEN OVER VREEMDE

3

V..VAARWEL, VADER! JE ZULT DE WEG NAAR HUIS ALLEEN MOETEN V-VINDEN! GROET M-MOEDER VAN ME, IK IK, HEELLIJ!
THOR!
M-N ZOON!
DOOD
NOOIT ZAL IK HEM SMIDS WEER ZIEN.
AWEL, THOR
VOLG MIJ MAAR, DAN ZAL IK JE BIJ HEM PRESENTEREN...
BIJ ALLE GODEN VAN HEL WALHALLA! DAT IS DE SMEERLAP, DIE THOR DIE POEL INGELOCHT HEEFT!
KOM NIET AAN!! DAT LICHT VAN DIENAAR JIJ, ALS JE IT LEF HEBT!
HEL LICHT!
HIHIHI! HE ZEI TOCH, DAT IK JE NAAM

1

© Dick Matena/Oberon

KRUIMELTJE

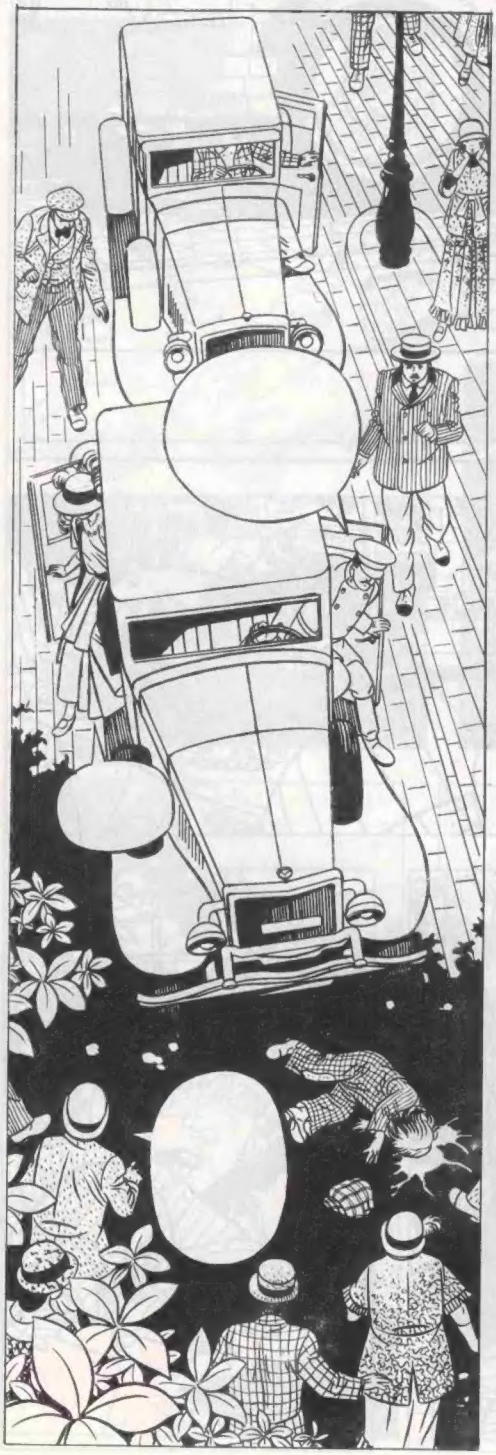

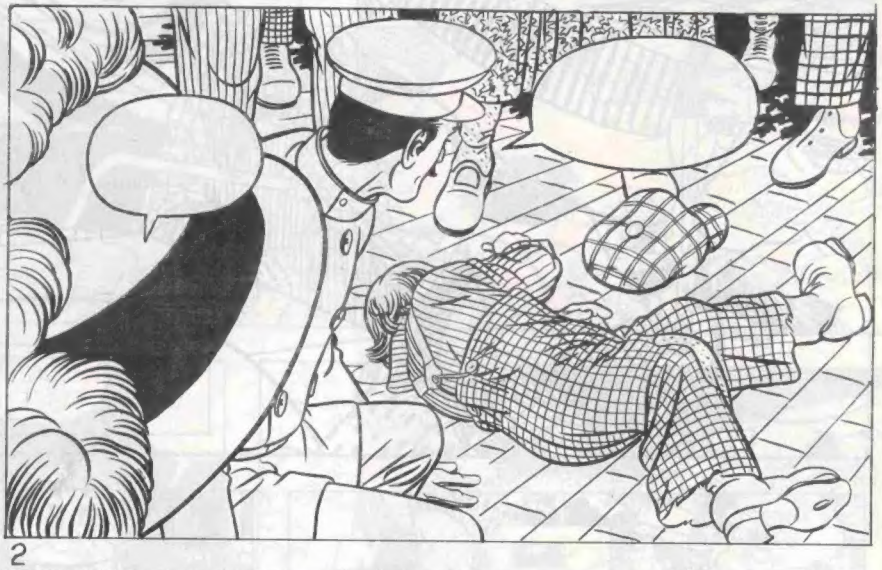

2

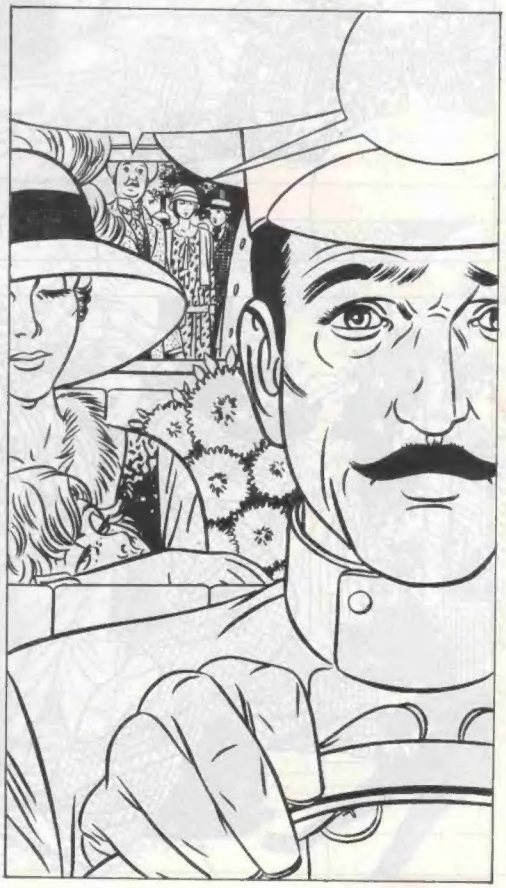

DE WENTELWERELD

NIEUW!

STORM 17

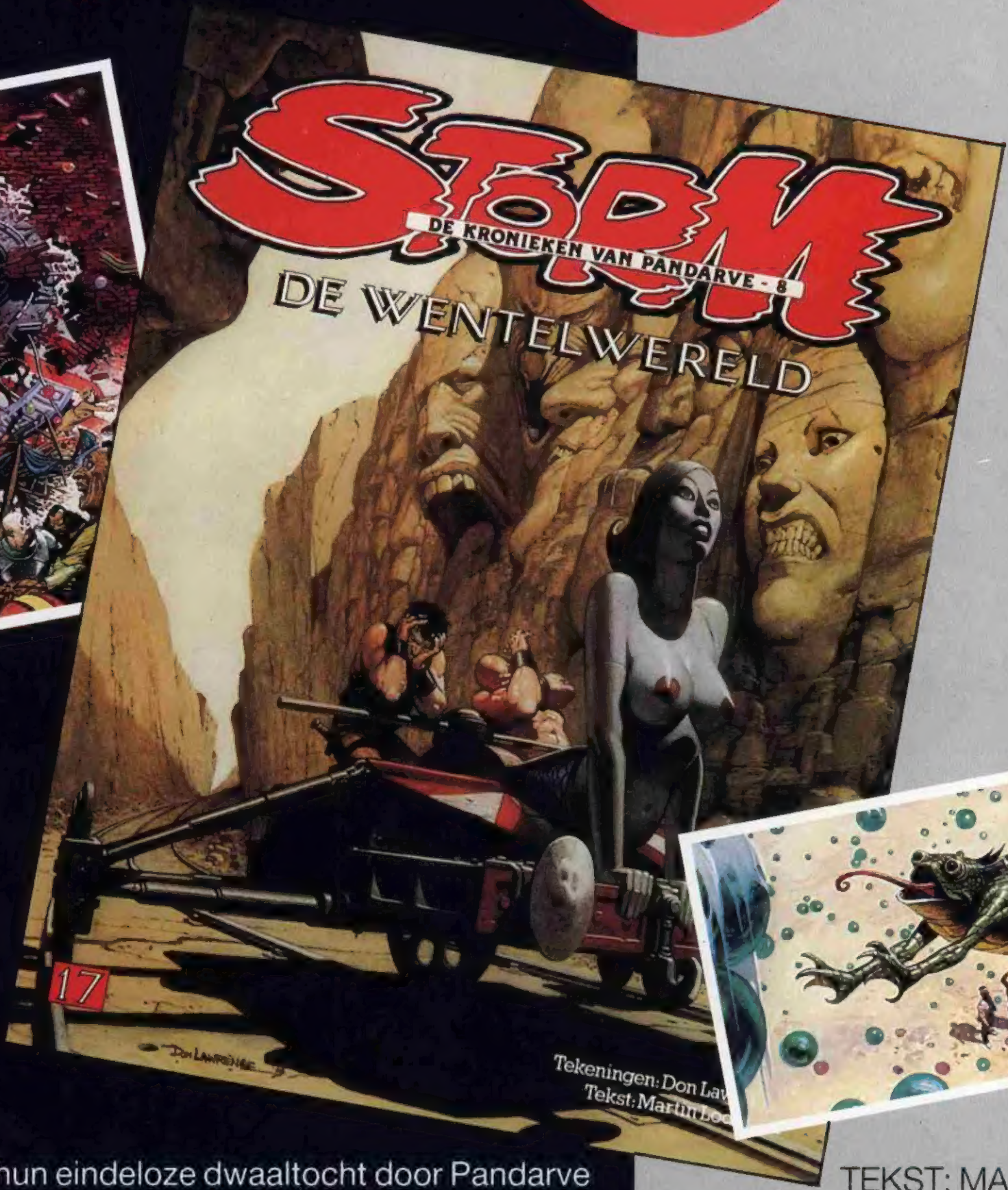

f 7,95
Bfr. 150

Op hun eindeloze dwaaltocht door Pandarve komen Storm, Roodhaar en Nomad terecht in de trein naar het eindpunt Halverwege. In dat stadje zal de misdadigster Boforce feestelijk worden opgehangen. Maar Boforce weet te ontsnappen en kaapt de trein. Door een ongelukkig toeval ramt ze de grensmuur die Halverwege scheidt van de 'Wentelwereld'. De trein passeert de grens en stoomt de levensgevaarlijke Wentelwereld binnen. Maar niet alleen Boforce en haar handlanger zitten in de trein, Roodhaar reist ook mee. Storm en Nomad zijn nu wel gedwongen ook de Wentelwereld binnen te treden.

TEKST: MARTIN LODEWIJK
TEKENINGEN: DON LAWRENCE

Nu overal verkrijgbaar!